

Akadēmiskā godīguma terminu vārdnīca

Atskaite (atjaunotā versija)

Tulkojums latviešu valodā

10.26.2018.

***Erasmus+* projekts “Eiropas līmeņa tīkls akadēmiskā godīguma veicināšanai”**

Vārdnīcas autori:

Loreta TAUGINIENĒ

Inga GAIŽAUSKAITĒ

Irene GLENDINNING

Jūlius KRAVJAR

Milan OJSTERŠEK

Laura RIBEIRO

Tatjana ODIŅECA

Franca MARINO

Marco COSENTINO

Shiva SIVASUBRAMANIAM

Tomáš FOLTÝNEK

Tulkojuma autori:

Alla ANOHINA-NAUMECA

Tatjana ODIŅECA

Ilze BIRZNIECE

Šī publikācija ir viens no projekta "Eiropas līmeņa tīkls akadēmiskā godīguma veicināšanai" rezultātiem. Projekts tiek finansēts saskaņā ar Erasmus+ programmas stratēģiskajām partnerībām (līgums Nr. 016-1-CZ01-KA203-023949). Publikācija ir pieejama lejupielādei projekta mājaslapā <http://www.academicintegrity.eu/wp/>

Projekta koordinators:

Tomaš Foltýnek

Mendela Universitāte Brno (Čehijas Republika)

E-pasts: tomas.foltynek@mendelu.cz

**Kontaktpersona šīs atskaites
jautājumos:**

Loreta Tauginienė

Mikolas Romeris universitāte (Lietuva)

E-pasts: lotaugi@mruni.eu

Kontaktpersona tulkojuma jautājumos:

Alla Anohina-Naumeca

Rīgas Tehniskā universitāte (Latvija)

E-pasts: alla.anohina-naumeca@rtu.lv

Projekta konsorcijs:

ISO 690

Tauginienė, L., Gaižauskaitė, I., Glendinning, I., Kravjar, J., Ojsteršek, M., Ribeiro, L., Odiņeca, T., Marino, F., Cosentino, M., Sivasubramaniam, S., Foltýnek, T. Akadēmiskā godīguma terminu vārdnīca (*A. Anohina-Naumeca, T. Odiņeca un I. Birzniece, tulkojums latviešu valodā*). ENAI atskaite 3G [tiešsaistē]: atjaunotā versija, 2018. gada oktobris.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PAR PROJEKTU

Projekta “Eiropas līmeņa tīkls akadēmiskā godīguma veicināšanai” galvenais mērķis ir veicināt izpratni plaģiātisma, akadēmiskās ētikas, akadēmisko vērtību un akadēmiskā godīguma jautājumos. Projekta mērķauditorija ir ne tikai studenti, bet visa akadēmiskā sabiedrība (t. sk. akadēmiskais personāls, pētnieki, doktora grāda ieguvēji, doktoranti, administrācijas darbinieki un vadība, akadēmiskās ētikas komisijas u. c.).

Šī projekta ietvaros ir paredzēts izstrādāt trīs galvenos rezultātus: izglītības materiālus augstākās izglītības iestāžu akadēmiskajam personālam un studentiem (O1), instrumentu kopumu starpnozaru sadarbībai akadēmiskā godīguma jautājumos (O2) un rokasgrāmatu akadēmiskā godīguma pilnveidošanai (O3). Pēdējais nosauktais rezultāts ietver sevī septiņus apakšrezultātus, tādus kā akadēmiskā godīguma vispārējās vadlīnijas, ar akadēmisko godīgumu saistīto terminu vārdnīcu, pašnovērtēšanas rīkus studentiem, mācībspēkiem un zinātniskajam personālam, pašnovērtējuma rīku iestādēm/fakultātēm/departamentiem un kopsavilkumus.

Šī atskaite attiecas uz projekta apakšrezultātu 3G (Akadēmiskā godīguma terminu vārdnīca).

PATEICĪBAS

Šīs publikācijas autori izsaka pateicību:

- Erasmus+ programmai (līgums Nr. 016-1-CZ01-KA203-023949) par finansiālā atbalsta nodrošinājumu šim darbam.
- Projekta Konsultatīvajai padomei – Tracey Bretag un Teddi Fishman – par intelektuālo atbalstu šim darbam un vērtīgajiem komentāriem par šīs publikācijas melnraksta versiju.
- Visam konsorcijam par ieguldījumu projekta sanāksmēs Bratislavā, Brno un Mariborā. Visbeidzot, autori pateicas Irene Glendinning par šīs publikācijas korektūru.

OFICIĀLAIS PAZIŅOJUMS

Vienīgā atbildība par šīs publikācijas saturu ir tās autoriem. Viņu viedoklis ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības viedokli. Eiropas Komisija nav atbildīga par šajā atskaitē sniegtās informācijas izmantošanu jebkurā veidā.

SATURA RĀDĪTĀJS

Priekšvārds	5
Metodoloģija	6
Tulkojuma izstrāde	8
Vārdnīca	10
Alfabētiskais rādītājs (angļu valodā)	55
Alfabētiskais rādītājs (latviešu valodā)	59

PRIEKŠVārDS

Šī atskaite kalpo par pamatu turpmākai kopīgas izpratnes attīstībai par akadēmisko godīgumu, apgūstot jaunus terminus un atklājot jau zināmos terminus jaunos kontekstos. Šīs vārdnīcas nepieciešamība izriet no biežāk izmantoto, bet dažādos kontekstos lietoto terminu daudzveidības. Šajā ziņā mēs mēģinājām nonākt pie vienotas nozīmes.

Šī atskaite var būt noderīga valsts tiesībsargiem, tiesu iestādēm, inspektoriem, pētniecības projektu vadītājiem un citām ar akadēmisko sabiedrību saistītām organizācijām vai struktūrvienībām, kā arī studentiem, uzņēmējiem un citiem.

METODOLOĢIJA

Vārdnīca

Datu vākšana

Izmantojot World Café pieeju projekta partneru sanāksmē 2016. gada oktobrī, tika izveidots potenciālo avotu kopums terminu un to definīciju meklēšanai. Kā galvenos avotus projekta partneri identificēja iepriekšējos un pašreizējos starptautiskos un nacionālos radniecīgos projektus (starptautiskajā līmenī – Printeger, Satori, Respect u. c., nacionālajā līmenī tādus kā Refairence Vācijā, MTĒtika un AcadAu Lietuvā); starptautiskās organizācijas ar pieredzi vai kompetenci ētikas jautājumos (tādas kā European Science Foundation, Committee of Publication Ethics, International Center for Academic Integrity u. c.); tīklus (tādus kā European Network of Research Integrity Offices, Pan-European Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education, European Network of Research Ethics and Research Integrity u. c.); starptautiski atzītus akadēmiskos izdevējus (Springer, Elsevier, Routledge u. c.); partnervalstu nacionālos dokumentus (ko publicējušas pētniecības padomes vai citas valsts iestādes); tiesību aktus un citus avotus (piemēram, partneru piedāvātos zinātniskos rakstus, kuros ir analizēti akadēmiskā godīguma termini, un dažu augstskolu tīmekļa vietnes). Kopumā tika izskatīti vairāk nekā 60 pamatavotu, kas attiecīgi ietvēra sevī vairāk nekā vienu dokumentu. Pamatā ir izmantoti tikai tiešsaistē pieejamie dokumenti.

Pētot katru dokumentu, mēs meklējām terminus, kas ir saistīti ar jebkuru ētikas vai akadēmiskā godīguma aspektu akadēmiskajā, studiju, mācīšanas vai pētniecības jomā. Vārdnīcā tika iekļauti termini gan ar, gan bez definīcijām, kopskaitā 440 termini. Vēlāk tika pievienoti daži jauni termini, kopskaitā 30 termini. Veicot vārdnīcas pārskatīšanu, tika pievienoti seši jauni termini un trīs termini tika izņemti. Tā kā vārdnīcas izstrādes grupa centās saglabāt plašu skatienu, termini ar līdzīgu vai gandrīz līdzīgu nozīmi tika uzskatīti par atšķirīgiem; tādēļ tie tika iekļauti vārdnīcā turpmākai apspriešanai.

Tad mēs izvēlējāmies šādu vārdnīcas struktūru: termins, definīcija, oriģinālavota pilns apraksts un tiešsaistes saite. Vadoties pēc pētījumu ētikas, vārdnīcā ir ievērots katra oriģinālavota attiecīgs apraksts, piemēram, ir izmantota ieteiktā atsauces forma, ja tāda bija dota oriģinālavotā. Projekta konsorcijs izstrādātās definīcijas ir norādītas kā ENAI (*European Network for Academic Integrity*).

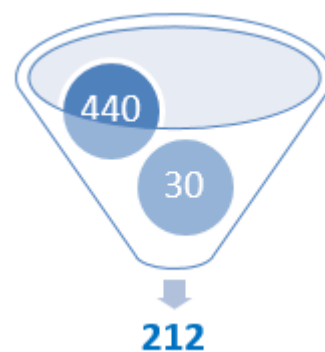
Datu analīze

Lai izlemtu, vai atrastais termins ir jāiekļauj akadēmiskā godīguma terminu vārdnīcā, un precizētu tā definīciju, mēs organizējām klātienē un virtuālās sanāksmes, kopumā vairāk nekā 40 stundu intensīva darba. Šajā aprēķinā nav iekļauts laiks, ko patērēja projekta pētnieki, terminus pārskatot individuāli.

Kopumā vairāk nekā 260 termini tika izņemti no vārdnīcas to divdomības un ar blakus nozīmi saistīto nianšu dēļ, bet daži no tiem vai nu tika pielīdzināti sinonīmiem (vairāk nekā 30 termini), vai tika izmantoti, lai izstrādātu akadēmiskā godīguma vispārējās vadlīnijas (vairāk nekā 20 termini; 1. att.).

Vairāki termini tika apvienoti kā sinonīmi, jo tiem ir identiska vai līdzīga nozīme, savukārt citi termini tika apvienoti, lai izstrādātu akadēmiskā godīguma vispārējās vadlīnijas, jo tiem tika dota nevis definīcija, bet informācija par vēlamo uzvedību.

Kopumā vārdnīca satur 212 alfabētiskā secībā sakārtotus terminus. 2.attēlā ir parādīts katra vārdnīcas ieraksta formatējums.

1. attēls. Vārdnīcas pilnveidošana

TERMINS ANGLŪ VALODĀ

Definīcija

Sinonīmi

Avots

2. attēls. Vārdnīcas struktūra

Ierobežojumi

Ir jāatzīmē divi ierobežojumi. Pirmkārt, ņemot vērā definīciju daudzveidību un acīmredzamo izpratni par akadēmiskā godīguma terminiem, kas radās terminu meklēšanas laikā, nepieciešamības gadījumā tika aplūkoti dokumenti, kas publicēti augstākās izglītības iestāžu tīmekļa vietnēs, vārdnīcās un enciklopēdijās. Otrkārt, lai gan visas tīmekļa saites bija darbojošas vārdnīcas izstrādes pabeigšanas laikā 2017. gadā, laikam ejot, dažām saitēm varētu būt beidzies termiņš, un citas var būt pieejamas tikai tad, ja ir apstiprināta sīkdatņu izmantošana.

TULKOJUMA IZSTRĀDE

Vārdnīcas tulkošana latviešu valodā notika četros etapos. Sākotnēji divi eksperti neatkarīgi viens no otra veica vārdnīcas terminu un definīciju tulkošanu latviešu valodā. Pēc tam diskusiju veidā piedāvātie tulkojumi tika apspriesti un tika pieņemts tas tulkojums, kam bija piekrituši abi eksperti. Turpinājumā tika pieaicināts trešais (neatkarīgais) eksperts, kas izskatīja visus tulkojumus un piedāvāja labojumus. Nobeigumā tulkoto vārdnīcu pārbaudīja Rīgas Tehniskās universitātes Izdevniecība, kā arī korekcijas piedāvāja Rīgas Tehniskās universitātes Mākslīgā intelekta un sistēmu inženierijas katedras docente Vita Šakele.

Tulkojot terminus un definīcijas, eksperti izmantoja šādus informācijas avotus:

- Latvijas Nacionālais terminoloģijas portāls <https://termini.gov.lv/>
- SIA Tilde tiešsaistes pakalpojums <https://letonika.lv>
- Oxford English Dictionary. S. Wehmeier (Ed.), Oxford University Press, 2005.
- Mārtinsone, K., Pipere, A., & Kamerāde, D. Pētniecība: Teorija un prakse. Rīga, Latvija: Raka, 2016.
- Tildes tulkotājs <https://translate.tilde.com/lv>
- Latvijas valsts pārvaldes valodas tehnoloģiju platforma <https://hugo.lv/lv>

Tulkotā vārdnīca ir veidota alfabētiskā secībā, par pamatu izmantojot angļu valodas terminus. Katram ierakstam ir šāda struktūra: termins angļu valodā, termins latviešu valodā, definīcija latviešu valodā un atsauce uz oriģinālavotu (3. att.)

TERMINS ANĢĻU VALODĀ	TERMINS LATVIEŠU VALODĀ	Definīcija
<i>Sinonīmi</i>	<i>Sinonīmi</i>	

Avots

3. attēls. Tulkotās vārdnīcas struktūra

Tulkojumā veiktās izmaiņas

Piedāvātajā vārdnīcas tulkojumā, atšķirībā no vārdnīcas angļu valodā, ir veiktas šādas izmaiņas:

- terminiem "Clientelism" un "Ethics" ir modificēts atsauču uz informācijas avotiem formatējums;

- terminiem "Conflict of interest", "Dilemma", "Falsification", "Inviolability of a work", "Publication acknowledgement", "Reporting irresponsible research practices", "Research ethics committee (REC)" un "Simultaneous submission" ir atjaunotas saites uz norādītajiem informācijas avotiem;
- terminam "Transparency" ir dzēsta saite uz informācijas avotu;
- alfabētiskajā rādītājā (angļu valodā) ir aizvietots termins "Gift and guest authorship" ar vārdnīcā doto terminu "Gift or guest authorship".

VĀRDNĪCA

A

ABETTOR

Accomplice

Accessor to cheating

Accessor to plagiarism

LĪZDALĪBNIEKŠ

Līdzdalībnieks

Krāpšanas atbalstītājs

Plaģiātisma atbalstītājs

“Persona, kura noziedzīgi un jebkādā citā veidā sniedz materiālu vai morālu atbalstu citas personas noziedzīgai rīcībai.” Vispārīgi tā ir persona, kas palīdz kādam krāpties vai radīt plaģiātismu.

CÓDIGO PENAL PORTUGUÊS, <http://www.codigopenal.pt/>

ENAI

ACADEMIC (adjective)

AKADĒMISKAIS

Indivīdu vai iestāžu praktiskās darbības veids izglītības, pētniecības vai akadēmiskajā vidē.

ENAI

ACADEMIC (noun)

Academician¹

UNIVERSITĀTES (KOLEDŽAS, AUGSTSKOLAS) LOCEKLIS (MĀCĪBSPĒKS); PASNIEDZĒJS; AKADĒMIĶIS

Indivīds, kas ir izglītības iestādes kopienas daļa administratīvajā, pētnieciskajā vai akadēmiskajā slodzē.

ENAI

ACADEMIC DISHONESTY

AKADĒMISKAIS NEGODĪGUMS

“Indivīdu vai iestāžu uzvedība, kas pārkāpj ētikas standartus, ko ievēro indivīdi un/vai to grupas izglītībā, pētniecībā vai akadēmiskajā vidē.”

Jordan, S. R. (2013). Conceptual Clarification and the Task of Improving Research on Academic Ethics. *Journal of Academic Ethics*, 11: 243-256.

ACADEMIC ETHICS

AKADĒMISKĀ ĒTIKA

Morālās vērtības, ko atzīst un ievēro akadēmiskā sabiedrība.

ENAI

ACADEMIC FRAUD

AKADĒMISKĀ KRĀPŠANA

Maldinošas darbības, ko veic ar mērķi negodīgi iegūt labumu, pārkāpjot akadēmiskos noteikumus.

Eckstein, M. A. (2003). *Combating Academic Fraud. Towards a Culture of Integrity*. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning, <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001330/133038e.pdf>

ENAI

¹ Var tikt lietots arī citā nozīmē, piemēram, „Zinātņu akadēmijas pilntiesīgs loceklis”

**ACADEMIC
INTEGRITY**

**AKADĒMISKAIS
GODĪGUMS**

Ētisko un profesionālo principu, standartu un prakses ievērošana un konsekventa vērtību sistēma, kas kalpo kā vadlīnijas lēmumu pieņemšanai un darbību veikšanai izglītībā, pētniecībā un akadēmiskajā vidē.

ENAI

**ACADEMIC
INTEGRITY
COMMITTEE**

**AKADĒMISKĀ
GODĪGUMA KOMISIJA**

Organizatoriska struktūra, kas apsver pierādījumus un pieņem lēmumus par akadēmiskā godīguma pārkāpumiem.

ENAI

**ACADEMIC
MISCONDUCT**

**AKADĒMISKO
NOTEIKUMU
PĀRKĀPUMS**

Academic malpractice

Akadēmiski nelikumīga darbība

Jebkura rīcība vai mēģinājums rīkoties, kas grauj akadēmisko godīgumu un var novest pie negodīgi iegūta labuma vai zaudējuma jebkuram akadēmiskās kopienas vai plašākas sabiedrības loceklim.

ENAI

ACCOUNTABILITY

PĀRSKATATBILDĪBA

Situācija, kad indivīdi un iestādes atbild par viņu darbības pienācīgu īstenošanu un apzinās savu atbildību par iegūtajiem rezultātiem visu ieinteresēto personu priekšā.

ENAI

AGGREGATOR

APKOPOTĀJS

Patch-writer

Kompilators

Tas, kurš atsaucas uz citu autoru darbiem savā rakstu darbā, bet raksta darbs gandrīz nesatur viņa paša oriģināldarbu.

Defining Plagiarism: The Plagiarism Spectrum. White Paper, n.a., http://turnitin.com/assets/en_us/media/plagiarism_spectrum.php

**ANONYMOUS
AUTHORSHIP**

ANONĪMĀ AUTORĪBA

Anonymised authorship

Anonimizēta autorība

Anonīma darba autorība.

ENAI

ANONYMOUS WORK

ANONĪMS DARBS

(1) darbs, kura autors nav identificējams;
(2) darbs, kura autora vārds apzināti nav norādīts.

ENAI

**ANTI-
WHISTLEBLOWER**

PĀRKĀPUMA SLĒPĒJS

Persona, kas vai nu neziņo un/vai liedz citam indivīdam ziņot par

iespējamo/zināmo pārkāpumu.

Pielāgots no: McClung, E. L., & Schneider, J. K. (2015). Concept Synthesis of Academically Dishonest Behaviors. *Journal of Academic Ethics*, 13: 1-11.

ENAI

AUDIT (noun)

AUDITS

Mērķtiecīgs, formāls pārbaudes process.

ENAI

AUGMENTED PUBLICATION
(2)

Auto-plagiarism

Covert duplication

Duplicate publication

Duplication

Recycle [plagiarism]

Redundant publication

Self-plagiarism

Text-recycling

PAPLAŠINĀTA PUBLIKĀCIJA
(2)

Autoplaģiātisms

Slēpta dublēta publikācija

Dublēta publikācija

Publikācijas dublēšana

Pārstrādājums [plaģiātisms]

Dublēta publikācija

Pašplaģiātisms

Teksta atkārtota pārstrāde

(1) situācija, kad autors pievieno papildu datus un/vai informāciju savam iepriekš prezentētam vai publicētam darbam un, iespējams, maina tā nosaukumu, modificē pētījuma mērķi un/vai pārrēķina rezultātus.

ENAI

(2) situācija, kad, tā vietā, lai radītu oriģināldarbu, autors pievieno papildu datus un/vai informāciju savam iepriekš publicētam darbam un nomaina nosaukumu, modificē pētījuma mērķi un/vai pārrēķina rezultātus. Darbā autors neatsaucas uz savām iepriekšējām publikācijām.

Pielāgots no: Dhammi, I. K., & Haq, R. U. (2016). What is plagiarism and how to avoid it? *Indian Journal of Orthopaedics*, 50(6): 581-583.

AUTHOR

Creator

AUTORS

[Satura] radītājs

Persona vai iestāde, kas radīja oriģināldarbu vai nodrošināja ieguldījumu tā izveidē.

ENAI

AUTHOR'S ETHICAL RIGHTS

AUTORA ĒTISKĀS TIESĪBAS

“Tiesības aizstāvēt īpašumtiesības uz darbu un apliecināt tā godīgumu un patieso statusu.”

CÓDIGO DO DIREITO DE AUTOR E DOS DIREITOS CONEXOS, art 9º,
https://www.spautores.pt/assets_live/165/codigododireitodeautorcdadclei162008.pdf

AUTHOR'S PATRIMONIAL RIGHTS

Author's material rights

AUTORA MANTISKĀS TIESĪBAS

Autora materiālās tiesības

“Ekskluzīvas tiesības rīkoties ar savu darbu, izmantot to vai atļaut to izmantot trešajām personām pilnībā vai daļēji.”

CÓDIGO DO DIREITO DE AUTOR E DOS DIREITOS CONEXOS, art 9º,
https://www.spautores.pt/assets_live/165/codigododireitodeautorcdadclei162008.pdf

AUTHORSHIP

AUTORĪBA

Situācija, kad persona, kuras “vārds vai vispāratzīts pseidonīms ir norādīts uz

publiskota vai publicēta darba vai reproducēta darba, uzskatāma par darba autoru, ja nav pierādīts pretējais.”

Autortiesību likums/ Copyright Law. Adopted by the Saeima and proclaimed by the President on 06.04.2000. Came into force from 11.05.2000, http://vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/LRTA/Likumi/Copyright_law.pdf

AUTHORSHIP ABUSE	AUTORĪBAS SAGROZĪŠANA	Jebkura veida autorības piedēvējums, kas nav balstīts uz patiesu autora ieguldījumu.
		ENAI

AUTONOMY	AUTONOMIJA	Brīvība pieņemt lēmumus un darboties patstāvīgi.
		ENAI

AVOIDING HARM	IZVAIRĪŠANĀS NO KAITĒJUMA	Saprātīgu darbību veikšana, lai izvairītos no kaitējuma citiem, ar kuriem notiek tieša vai netieša mijiedarbība, un lai mazinātu kaitējumu, ja tas ir paredzams un neizbēgams.
<i>Non-maleficence</i>	<i>Nekaitīgums</i>	

Academy of Management Code of Ethics (February 2006),
http://aom.org/uploadedFiles/About_AOM/Governance/AOM_Code_of_Ethics.pdf

B

BIBLIOGRAPHY

BIBLIOGRĀFIJA; LITERATŪRAS SARAKSTS; IZMANTOTO AVOTU SARAKSTS

To informācijas avotu saraksts, kas padara zināmus un/vai atbalsta tos apgalvojumus, kas ir minēti darbā.

Personiskā saziņa ar Teddi Fishman

ENAI

BIOETHICS

BIOĒTIKA

Izvēle starp “pareizajām” un “nepareizajām” vērtībām un uzvedību biomedicīnā un biomedicīniskajā pētniecībā.

ENAI

BLIND PEER REVIEW

AKLĀ ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA; AKLĀ PROFESIONĀLAPSKATE

Iesniegtā darba zinātniskās recenzēšanas process, kurā netiek identificētas dažas vai visas iesaistītās puses.

ENAI

BOILERPLATE PLAGIARISM

Template plagiarism

Structural plagiarism

TEKSTVEIDNES PLAĢIĀTISMS

Veidnes plaģiātisms

Struktūrplaģiātisms

Veidnes materiāla (piemēram, darba ievada vai secinājumu daļas veidnes) vai cita avota valodas izmantošana, neveicot nekādas vai veicot nelielas izmaiņas, un neatsaucoties uz oriģinālavotu.

ENAI

BRIBERY

KUKUĻOŠANA; KUKUĻDOŠANA; UZPIRKŠANA

“Labuma kā darbības pamudinājuma piedāvāšana, solīšana, sniegšana, pieņemšana vai pieprasīšana.”

Anti-Corruption Glossary (Transparency International), <https://www.transparency.org/glossary/>

Sk. arī: The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency, https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

BUSINESS ETHICS

PROFESIONĀLĀ ĒTIKA

Izvēle starp “pareizajām” un “nepareizajām” vērtībām un uzvedību uzņēmējdarbībā un industrijā.

ENAI

C

CC-BY

Creative Commons

CC-BY

Creative Commons licence

Licence, kas dod tiesības kopēt un izplatīt materiālu jebkādā veidā vai formātā (kopīgot) un atjaunot, transformēt un izmantot (pielāgot) materiālu jebkuram mērķim, pat komerciālajam.

Pielāgots no: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

CENSORSHIP

CENZŪRA

“Pasākumu realizēšana, lai novērstu vai atturētu no informācijas vai ideju publiskošanas.”

David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

CHEATING

KRĀPŠANĀS

Darbības, ar ko mēģina iegūt jebkādu labumu, apdraudot godīguma vērtības.

Academic integrity glossary, University of San Diego, <http://academicintegrity.ucsd.edu/process/glossary.html>

CITATION

Attribution

ATSAUCE

Piedēvējums

Piezīme tekstā, izmantojot atzītu atsauču norādīšanas stilu, kas norāda uz idejas vai fakta avotu un darbojas kā saite uz detalizētāku norādi darba sadaļā “Bibliogrāfija” vai “Literatūras saraksts”.

Academic Integrity – glossary – Academic Skills, <https://web.archive.org/web/20160718165522/http://www.studyskills.soton.ac.uk/integrity/glossary.htm>

CITATION AMNESIA

Cryptomnesia

Forgotten footnote

Subconscious plagiarism

ATSAUČU IZMANTOŠANAS AMNĒZIJA

Kriptomnēzija

*Aizmirsta vēre;
Zemsvītras piezīme*

Neapzināts plagiātisms

Netīša neatsaukšanās uz citu autoru darbiem.

CLIENTELISM*Nepotism**Patronage***KLIENTELISMS***Nepotisms**Patronāža*

“Nevienlīdzīga resursu un labumu apmaiņas sistēma, kas bieži balstās uz izmantojošām attiecībām starp bagātāku un/vai varenāku “atbalstītāju” un mazāk bagātu un/vai vājāku “klientu”.

Anti-Corruption Glossary (Transparency International), <https://www.transparency.org/glossary/>

Sk. arī: The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency International, https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

CLONE [PLAGIARISM]*Literal copying**[Ctrl-C] plagiarism**Verbatim plagiarism***KLONS/KLONĒJUMS [PLAGIĀTISMS]***Burtiska kopēšana**[Ctrl-C] plagiātisms**Burtisks plagiātisms*

Situācija, kad autors vārds vārdā iesniedz un/vai publicē cita autora darbu kā savējo.

Defining Plagiarism: The Plagiarism Spectrum. White Paper, n.a., http://turnitin.com/assets/en_us/media/plagiarism_spectrum.php

CO-AUTHOR*Joint authorship***LĪDZAUTORS***Kopīga autorība*

Indivīdi vai organizācijas, kas kopīgi radījuši vai būtiski ieguldījuši oriģināldarba izveidē.

ENAI

CODE OF CONDUCT**RĪCĪBAS KODEKSS**

Principu un vērtību izklāstījums, kas nosaka prasību un rīcības standartu kopumu, kas attiecas uz indivīdiem un iestādēm, tostarp minimālos nepieciešamos ievērošanas un disciplinārpasākumu līmeņus.

Pielāgots no: Anti-Corruption Glossary (Transparency International), <https://www.transparency.org/glossary/>

The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency International, https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

CODE OF ETHICS**ĒTIKAS KODEKSS**

Dokuments, kas nosaka iestādes pamatvērtības, veicinot indivīda tiesību atzīšanu un ievērošanu, kā arī to pienākumu un atbildības pieņemšanu, kas izriet no piederības šai iestādei, un rīcības noteikumus kopienā.

Legge 30 dicembre 2010, n. 240 pubblicata nella Gazzetta Ufficiale n. 10 del 14 gennaio 2011 – Suppl. Ordinario n. 11. “Norme in materia di organizzazione delle università, di personale accademico e reclutamento, nonche’ delega al Governo per incentivare la qualità e l’efficienza del sistema universitario”, <http://www.camera.it/parlam/leggi/10240l.htm>

CODE PLAGIARISM**KODA PLAGIĀTISMS**

Programmas koda, algoritmu, klašu vai funkciju izmantošana bez autora atļaujas vai atsauces uz oriģināla autoru.

Maurer, H. A., Kappe, F., Zaka, B. (2006). Plagiarism-a survey. Journal of Universal Computer Science, 12(8): 1050-1084.

**COERCION
AUTHORSHIP**

PIESPIEDU AUTORĪBA

Autorība, kas drīzāk tiek pieprasīta, nekā brīvprātīgi piešķirta.

Babor Th. F., & Morisano D. (2008). Coin of the Realm: Practical Procedures for Determining Authorship. In: Publishing Addiction Science: A Guide for the Perplexed. Eds. Thomas F. Babor, Kerstin Stenius, Susan Savva, Jean O'Reilly. 2nd edition. London: International Society of Addiction Journal Editors, 110-121.

COLLABORATION

SADARBĪBA

Darbs grupā vai komandā, lai sasniegtu kopīgus mērķus.

ENAI

COLLUSION

**SLEPENA
NORUNA/VIENOŠANĀS**

Neatklāta divu vai vairāku personu sadarbība, risinot uzdevumu, kas ir paredzēts individuālai izpildei.

Pielāgots no: McGowan, S. Breaches of academic integrity using collusion. In Bretag, T. (ed.), Handbook of Academic Integrity. Springer, 2016

**COMMON
KNOWLEDGE**

VISPĀRĪGĀS ZINĀŠANAS

Faktiskā "informācija, kas ir viegli pieejama vairākos avotos vai tik plaši zināma, ka nav nepieciešams atsaukties uz to saturošajiem avotiem."

Glossary, <http://www.plagiarism.org/article/glossary>

ENAI

COMPILATION

Collective work

Joint work

KOMPILĀCIJA

Kolektīvais darbs

Kopīgs darbs

Darbs, kas tiek veidots, savācot un apkopojot jau esošo saturu "vai datus, kas ir atlasīti, saskaņoti vai sakārtoti tā, lai rezultātā iegūtais darbs kopumā radītu oriģinālu autora darbu. Termins "kompilācija" attiecas gan uz individuālajiem, gan uz kolektīvajiem darbiem."

Pielāgots no: Glossary of United States Copyright Office: a Department of Library of Congress, <https://www.copyright.gov/comp3/docs/glossary.pdf>

COMPLIANCE

ATBILSTĪBA

Ar izglītību, pētniecību un akadēmisko vidi saistīto likumu, iestāžu politiku un ētikas pamatnostādņu ievērošana.

Pielāgots no: David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

CONFIDENTIALITY

KONFIDENCIALITĀTE

Informācijas, kas ir paredzēta ierobežotai aprītei, neizpaušana.

ENAI

CONFIDENTIALITY VIOLATION	KONFIDENCIALITĀTES PĀRKĀPŠANA	Konfidenciāli sniegtas personiskās vai institucionālās informācijas izpaušana bez atbilstošas atļaujas.

ENAI

CONFLICT OF INTEREST	INTEREŠU KONFLIKTS	Potenciālā iespēja kompromitēt spriedumu vai objektivitāti, ko izraisa finansiālas vai personiskas saistības vai citi apsvērumi.

Doing global science: a guide to responsible conduct in the global research enterprise (InterAcademy Partnership, 2016), <http://www.interacademies.org/33396/Doing-Global-Science-file>

CONTRACT CHEATING	LĪGUMA KRĀPŠANA	Akadēmisko noteikumu pārkāpuma veids, kad persona izmanto nenosauktu vai nepilnvarotu trešo pusi, kas palīdz viņam izstrādāt darbu, lai iegūtu akadēmisko atzīšanu vai paaugstinājumu, neatkarīgi no tā, vai tas tiek darīts par samaksu vai kādu citu atlīdzību vai bez tās.

ENAI

CONTRACT CHEATING SERVICES <i>Ghostwriting</i>	LĪGUMA KRĀPŠANAS PAKALPOJUMI <i>Pasūtījumrakstīšana</i>	Konsultatīva pakalpojuma veids, kad uzņēmums vai indivīds piedāvā pēc pasūtījuma izpildītu darbu indivīdam, lai viņš varētu to iesniegt kā viņa pašu darbu.

ENAI

CONTRIBUTORSHIP	LĪDZAUTORA IEGULDĪJUMS	Katras darba izveidē iesaistītās personas vai organizācijas ieguldījuma atzīšana.

ENAI

COPYRIGHT	AUTORTIESĪBAS	Darba autora ekskluzīvas likumīgās tiesības kopēt, atjaunot, drukāt, publicēt, izpildīt, filmēt vai ierakstīt literāros, mākslinieciskos vai mūzikas materiālus digitālajā vai jebkādā citā veidā.

Oxford English Dictionary, <https://en.oxforddictionaries.com/definition/copyright>

COPYRIGHT NOTICE	AUTORTIESĪBU ZĪME	Publisks paziņojums par īpašumtiesībām uz darbu un tā izmantošanas ierobežojumiem.

**CORPORATE
AUTHORSHIP****KORPORATĪVĀ
AUTORĪBA**

Organizācijai vai projektam piešķirta autorība.

ENAI

**CORRESPONDING
AUTHOR****KORESPONDĒJOŠAIS
AUTORS**

Autors, ar kuru izdevējs vai cita persona sazinās par iesniegto vai publicēto darbu.

ENAI

CORRUPTION**KORUPCIJA**

"Uzticētās varas ļaunprātīga izmantošana personīgā labuma gūšanai. Korupciju var klasificēt kā nopietnu, maznozīmīgu un politisku atkarībā no zaudētā naudas apmēra un nozares, kur tā notiek."

Anti-Corruption Glossary (Transparency International), <https://www.transparency.org/glossary/>Sk. arī: The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency, https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide**COVERT
DUPLICATION****SLĒPTA DUBLĒTA
PUBLIKĀCIJA**

Situācija, kad autors neatsaucas uz savām iepriekšējām publikācijām.

*Augmented publication**Paplašināta publikācija**Auto-plagiarism**Autoplaģiātisms**Duplicate publication**Dublēta publikācija**Duplication**Publikācijas dublēšana**Recycle [plagiarism]**Pārstrādājums
[plaģiātisms]**Redundant publication**Dublēta publikācija**Self-plagiarism**Pašplaģiātisms**Text-recycling**Teksta atkārtota
pārstrāde*

Pielāgots no: Langdon-Neuner, E. (2008). Publication more than once: duplicate publication and reuse of text. The Journal of Tehran University Heart Centre, 3(1): 1-4.

**CREATIVE COMMONS
(CC)****CREATIVE COMMONS
LICENCE**

Bezmaksas autortiesību licenču komplekts, kas nodrošina vienkāršu, standartizētu veidu, kā nodrošināt lietotājiem tiesības kopīgot un izmantot darbu.

Pielāgots no: Open Access Glossary, University of Oxford, <http://openaccess.ox.ac.uk/glossary/>

CRIB NOTES*Crib sheet**Cheat sheet***ŠPIKERIS**

Informācijas vienība (pierakstīta uz papīra, vai tehnoloģiski pieejama), ko izmanto, lai atcerētos faktus, formulas un citu noderīgu informāciju.

ENAI

**CULTURE OF
ACADEMIC
INTEGRITY****AKADĒMISKĀ
GODĪGUMA KULTŪRA**

Indivīdu, grupu un/vai institūciju uzvedība, vērtības, uzskati, attieksme un īpašības, kas veicina un sekmē akadēmisko godīgumu.

ENAI

D

DATA **DATI** Pierakstītie fakti.
ENAI

DATA FABRICATION **DATU FABRICĒŠANA** Situācija, kad izdomā datus uzdod tos par īstiem.
ENAI

DATA FALSIFICATION **DATU FALSIFIKĀCIJA; DATU VILTOŠANA** Nepamatota manipulācija ar pētījuma datiem ar nodomu sniegt maldinošu iespaidu.
Springer. Publishing Ethics for journals: A guide for Editors-in-Chief, Associate Editors, and Managing Editors, 2013, http://static.springer.com/sgw/documents/1393202/application/pdf/Publication_Ethics_Guide_for_Editors_from_Springer_27052013.pdf
ENAI

DATA IMPUTATION **DATU IMPUTĀCIJA; DATU IEVIETOŠANA** Trūkstošu vai pazaudētu datu aizpildīšana vai aizstāšana.
ENAI

DATA MANAGEMENT **DATU PĀRVALDĪBA** “Prakses un politikas, kas saistītas ar datu ierakstīšanu, uzglabāšanu, revīziju, arhivēšanu, analīzi, validēšanu, interpretēšanu, aizsardzību, kopīgošanu un publicēšanu, lai nodrošinātu lietotājam to pieejamību, uzticamību un pastāvīgumu.”
David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

DATABASE **DATUBĀZE** Darbu, datu vai citu materiālu kopums, kas ir sistemātiski sakārtots un pieejams elektroniskā vai citā veidā.
Pielāgots no: Autortiesību likums/Copyright Law. Adopted by the Saeima and proclaimed by the President on 06.04.2000. Came into force from 11.05.2000, http://vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/LRTA/Likumi/Copyright_law.pdf

DERIVATIVE WORK **ATVASINĀTS DARBS** Pielāgots (piemēram, kontekstuālizēts, paplašināts) oriģināldarbs, kas atsaucas uz pamatdarbu vai ir iegūvis atļauju to izmantot.
ENAI

DILEMMA **DILEMMA** Nenoteiktības stāvoklis, kas prasa izvēli

starp vienlīdzīgi nelabvēlīgām iespējām.

WordNet (a lexical database for English), <http://wordnetweb.princeton.edu/perl/webwn>

DIPLOMA MILL

Degree mill

DIPLOMU RAŽOTĀJS

Grādu ražotājs

“Organizācija bez atbilstošas akreditācijas, kas pozicionē sevi par patiesu izglītības iestādi.”

Eckstein, M. A. (2003). Combating Academic Fraud. Towards a Culture of Integrity. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning, <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001330/133038e.pdf>

**DISCIPLINARY
COMMITTEE**

**DISCIPLINĀRLIETU
KOMISIJA**

Organizatoriska struktūra, kas izskata pierādījumus un pieņem lēmumus par indivīdu likumpārkāpumiem.

ENAI

**DISCIPLINARY
MISDEMEANOUR**

**DISCIPLINĀRAIS
LIKUMPĀRKĀPUMS**

Augstākās izglītības un/vai pētniecības iestādes noteikumu pārkāpums.

Czech Act on Higher Education Institutions, http://www.msmt.cz/file/45431_1_1/

DOUBLE CREATION

*Simultaneous
creation*

DUBULTĀ RADĪŠANA

Vienlaicīga radīšana

Divi autori neatkarīgi viens no otra nāk klajā ar vienu un to pašu domu vai ideju.

Braun, S. K. (2015). Der Irrtum mit der Doppelschöpfung [The Error of the Double Creation]. *Der Sa-chverständige*, 3, 55-58 as quoted in Ruipérez, G., & García-Cabrero, J.-C. (2016). Plagiarism and Academic Integrity in Germany. *Media Education Research Journal*, 48(XXIV), 9-17.

**DOUBLE-BLIND PEER
REVIEW**

**DUBULTAKLĀ
ZINĀTNISKĀ
RECENZĒŠANA;
DIVPUSĒJI AKLĀ
ZINĀTNISKĀ
RECENZĒŠANA**

Iesniegta darba zinātniskās recenzēšanas process, kurā nav identificēti ne recenzenti, ne autori.

ENAI

E

ETHICAL APPROVAL <i>Ethics approval</i> <i>Ethical review</i>	ĒTISKĀ APSTIPRINĀŠANA <i>Ētiskā izvērtēšana</i>	Formāls process, kas pārbauda, vai pētījuma priekšlikums vai plāns atbilst ētikas standartiem un faktoriem nepieciešamo risku un ētisku problēmu pārvaldīšanā. ENAI
ETHICAL PRINCIPLES	ĒTISKIE PRINCIPI	Uzvedības pamatā esošo ētisku vērtību un koncepciju kopums. ENAI
ETHICAL STANDARDS Academy of Management Code of Ethics, http://aom.org/uploadedFiles/About_AOM/Governance/AOM_Code_of_Ethics.pdf	ĒTISKIE STANDARTI	Rīcības apraksts, kas jāievēro, piedaloties darbā un veicot to.
ETHICAL VALUES	ĒTISKĀS VĒRTĪBAS Business Dictionary, http://www.businessdictionary.com/definition/ethical-values.html	Atzītu principu un standartu kopums, kas ir pamatā uz vērtībām balstītai uzvedībai.
ETHICALITY	ĒTISKUMS	Rīcība vai process, kas sakņojas ētiskajās vērtībās un standartos (būt ētiskam). ENAI
ETHICS	ĒTIKA	(1) “izvēle starp “pareizām” un “nepareizām” vērtībām un uzvedību”; Review of Ethics Principles and Guidance in Evaluation and Research (2015) Dr Leslie Groves Williams, https://www.oecd.org/dac/evaluation/DFID-Ethics-Principles-Report.pdf (2) “disciplīna, ko sauc arī par morāles filozofiju un kas ir saistīta ar to, kas ir morāli labs un slikts, pareizs un nepareizs. Termins attiecas arī uz jebkuru morālo vērtību vai principu sistēmu vai teoriju.” Encyclopaedia Britannica, https://www.britannica.com/topic/ethics-philosophy
ETHICS ASSESSMENT	ĒTISKĀ NOVĒRTĒŠANA	Jebkura likumīga prakse, produktu un

Ethical review

Ētiskā izvērtēšana

lietojumu vērtēšana, izvērtēšana, izskatīšana, vai pārbaude izglītībā, pētniecībā vai akadēmiskajā vidē, kurā galvenokārt tiek izmantoti ētiskie principi vai kritēriji.

Pielāgots no: Project SATORI, D1.1 Ethical Assessment of Research and Innovation: A Comparative Analysis of Practices and Institutions in the EU and selected other countries, http://satoriproject.eu/media/D1.1_Ethical-assessment-of-RI_a-comparative-analysis.pdf

ETHICS COMMITTEE

ĒTIKAS KOMISIJA

Organizatoriska struktūra, kas izsniedz ētisko apstiprinājumu pētījumam, kā arī izskata pārkāpumus pētniecībā.

Institutional review board

Institucionālā izvērtēšanas padome

ENAI

ETHICS INFRASTRUCTURE

ĒTIKAS INFRASTRUKTŪRA

“Visu izvēlēto ētikas institucionalizācijas līdzekļu kopums saskaņā ar organizācijas misiju un vērtībām, kas palīdz nodrošināt organizācijā apspriešanu, paškontroli un godīgumu.”

Tauginienė, L. (2016). Embedding Academic Integrity in Public Universities. *Journal of Academic Ethics*, 14(4): 327-344.

EXPLOITATIVE RELATIONSHIPS

IZMANTOJOŠAS ATTIECĪBAS

Netaisnīga izturēšanās pret vienu vai vairākām personām, lai gūtu nepelnītu labumu.

ENAI

F

FABRICATION	FABRICĒŠANA	Pētniecībā “termins “fabricēšana” nozīmē datu, eksperimentu vai citas būtiskas informācijas izdomāšanu pētījuma ierosināšanas, izpildes vai ziņošanas par to laikā.”

Pielāgots no: Online Ethics Center, <http://www.onlineethics.org/glossary.aspx?id=2960>

FABRICATION, FALSIFICATION, PLAGIARISM (FFP)	FABRICĒŠANA, FALSIFIKĀCIJA, PLAĢIĀTISMS (FFP)	Galveno pārkāpumu veidi izglītībā, pētniecībā vai akadēmiskajā vidē.

ENAI

FAIRNESS	TAISNĪGUMS	Ētikas pamatprincips, kas jāievēro visiem izglītībā, pētniecībā vai akadēmiskajā vidē iesaistītajiem dalībniekiem, mijiedarbojoties ar citiem. Šis princips nozīmē objektīvu, cieņpilnu un taktisku attieksmi pret citiem, brīvību no diskriminācijas vai negodīguma.

ETINED Council of Europe – Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education, Volume 2: Ethical principles. P. 41.

FALSIFICATION <i>Forgery</i> <i>Counterfeit</i>	FALSIFIKĀCIJA <i>Viltojums</i> <i>Falsificējums</i>	Tādu izmaiņu veikšana ar izglītības, pētniecības vai akadēmisko saturu, attēliem, datiem, aprīkojumu vai procesiem, kas noved pie to autentiskuma nepietiekamības.

Elsevier. Ethics in Research & Publication. Factsheet: Research Fraud, https://www.elsevier.com/_data/assets/pdf_file/0008/653885/Ethics-in-research-and-publication-brochure.pdf

FAVOURITISM	FAVORĪTISMS	Negodīga/Nepamatota labuma sniegšana vienam vai vairākiem indivīdiem.

ENAI

FIDUCIARY RESPONSIBILITY	UZTICĪBĀ SAKŅOTA ATBILDĪBA	“Rīkošanās uzticamā un uzticību veicinošā veidā.”

Academy of Management Code of Ethics, http://aom.org/uploadedFiles/About_AOM/Governance/AOM_Code_of_Ethics.pdf

FIND-REPLACE [PLAGIARISM]	AIZSTĀŠANA [PLAĢIĀTISMS]	Mākslīga parafrāzēšana, aizstājot atsevišķus vārdus ar to sinonīmiem.

ENAI

FRAUD	KRĀPŠANA	“Krāpšana ir tīša maldināšana, ko veic, lai

negodīgi gūtu labumu.”

Online Ethics Center, <http://www.onlineethics.org/glossary.aspx?id=2960>

FREWARE

**BEZMAKSAS
PROGRAMMATŪRA;
BRĪVPROGRAMMATŪRA**

Brīvpieejas programmatūra, kas ir
pieejama lietošanai bez maksas.

ENAI

G

GENDER-BASED HARASSMENT

DZIMUMĀ BALSTĪTA UZMĀKŠANĀS

Nepiemērota iebiedēšana vai neatļauta saskare, pamatojoties uz dzimumu.

ENAI

GHOST AUTHORSHIP *Misleading attribution*

PASŪTĪJUMAUTORĪBA *Maldinošs attiecinājums*

Prakse, kad publikācijas teksta rakstīšanai vai sagatavošanai tiek izmantots nenosaukts (autoru sarakstā neminēts) autors.

Oxford University Press. OUP statement on publication ethics, <https://academic.oup.com/journals/pages/authors/ethics>

GHOST WRITER *Ghost author*

NEMINĒTS AUTORS

(1) autors, kas nav minēts kā autors un nav saņēmis atzišanu par padarīto darbu;

(2) autors, kas palīdz darba izstrādē, kā rezultātā sniedzot negodīgi iegūtu labumu kādam citam.

ENAI

GHOSTWRITING

PASŪTĪJUMRAKSTĪŠANA

(1) rakstīšana kādam citam vai kādā citā vārdā;

(2) palīdzība darba izstrādē, kas negodīgi sniedz labumu kādam citam.

ENAI

GIFT OR GUEST AUTHORSHIP

DĀVINĀTA AUTORĪBA VAI VIESAUTORĪBA

Honorary authorship

Goda autorība

Prakse, kad autoru sarakstā tiek minēta persona, kas sniedza mazu vai nekādu ieguldījumu publikācijas izveidē.

Oxford University Press. OUP statement on publication ethics, <https://academic.oup.com/journals/pages/authors/ethics>

GOOD RECORD-KEEPING PRACTICES (GRKPs)

LABA UZSKAITES PRAKSE

“Noteikumi un kārtība pētījumu ierakstu glabāšanai. Ierakstiem jābūt pilnīgiem, precīziem, pabeigtiem, organizētiem, parakstītiem un datētiem, dublētiem un aizsargātiem.”

David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

GUARANTOR

**GARANTS; GALVOTĀJS;
GARANTĒTĀJS**

Persona, kas uzņemas atbildību par
darba saturu un godīgumu kopumā.

Principal investigator

Galvenais pētnieks

Pielāgots no: Babor Th. F., & Morisano D. (2008). Coin of the Realm: Practical Procedures for Determining Authorship. In: Publishing Addiction Science: A Guide for the Perplexed. Eds. Thomas F. Babor, Kerstin Stenius, Susan Savva, Jean O'Reilly. 2nd edition. London: International Society of Addiction Journal Editors, 110-121.

H

**HARKing
(Hypothesizing After
the Results are
Known)**

**HIPOTĒZES
IZVIRZĪŠANA,
PAMATOJOTIES UZ
ZINĀMIEM
REZULTĀTIEM**

Situācija, kad “pētnieks izdomā ticamu
izskaidrojumu iegūtajam rezultātam, pēc
tam, kad dati ir pārbaudīti.”

Academy of Medical Sciences (2015). Reproducibility and Reliability of Biomedical research: improving research practice, Symposium report, October 2015, p. 20, <https://acmedsci.ac.uk/viewFile/56314e40aac61.pdf>

**HELSINKI
DECLARATION**

**HELSINKU
DEKLARĀCIJA**

“Ētikas vadlīnijas cilvēkus iesaistošo
medicīnas pētījumu veikšanai, ko
pieņēmusi Pasaules Medicīnas
asociācija.”

WMA Declaration of Helsinki - Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects, <https://www.wma.net/wp-content/uploads/2016/11/DoH-Oct2013-JAMA.pdf>

HONEST ERROR

GODĪGA KĻŪDA

Nejauša kļūda.

ENAI

HONESTY

GODĪGUMS

Sistemātiska uzvešanās, kam raksturīgs
patiesums un atklātība.

ENAI

I

IDEA PLAGIARISM **IDEJAS PLAĢIĀTISMS** Situācija, kad tiek izmantots līdzīgs jēdziens vai viedoklis, kas nav vispārzināms. Autori izmanto viņu pašu vārdus un frāzes, bet idejas būtība nāk no cita avota.

Pielāgots no: Maurer, H. A., Kappe, F., Zaka, B. (2006). Plagiarism - a survey. *Journal of Universal Computer Science*, 12(8): 1050-1084.

ENAI

IMAGE PLAGIARISM **ATTĒLU PLAĢIĀTISMS** Attēlu (piemēram, fotoattēla, videoieraksta, grafikas) izmantošana, nesāņemot atbilstošu lietošanas atļauju vai neatsaucoties uz to avotu.

<http://www.plagiarism.org/plagiarism-101/what-is-plagiarism> as quoted in Dhammi, I. K., & Haq, R. U. (2016). What is plagiarism and how to avoid it? *Indian Journal of Orthopaedics*, 50(6): 581-583.

IMPARTIALITY [IN RESEARCH] **TAISNĪGUMS [PĒTNIECĪBĀ]** Neatkarīgums un objektivitāte pētījuma veikšanā un saziņā ar citām pētījumā ieinteresētajām personām.

Pielāgots no: The European Code of Conduct for Research Integrity (2011), https://www.nsf.gov/od/oise/Code_Conduct_ResearchIntegrity.pdf

INDIVIDUAL INTEGRITY **PERSONISKAIS GODĪGUMS** Individū darbības atbilstība ētiskajiem un profesionālajiem principiem, standartiem un praksei un viņu konsekventa vērtību sistēma, kas kalpo kā vadlīnijas lēmumu pieņemšanai un darbību veikšanai.

ENAI

INFORMATION **INFORMĀCIJA** Kontekstualizēti dati, kas sniedz atbildi uz noteiktu jautājumu, samazinot nenoteiktību.

ENAI

INFORMED CONSENT **INFORMĒTA PIEKRIŠANA** Piekrišana piedalīties zinātniskajā pētījumā, pamatojoties uz skaidru un detalizētu informāciju par pētījumu.

ENAI

INFRINGEMENT*Transgression**Abuse**Breach**Violation***PĀRKĀPUMS***Likumpārkāpums**Sagrozišana**Pārkāpums*

Labas prakses pārkāpums, kas rodas apšaubāmas, nelikumīgas vai neētiskas uzvedības rezultātā.

ENAI

**INSTITUTIONAL
AUTONOMY***Institutional
independence***INSTITUCIONĀLĀ
AUTONOMIJA***Institucionālā neatkarība*

Iestādes tiesības rīkoties patstāvīgi/neatkarīgi un būt atbildīgai par institūcijas biedru rīcības sekām.

ENAI

INTEGRITY**GODĪGUMS**

Ētisko un profesionālo principu, standartu un prakses ievērošana un konsekventa vērtību sistēma, kas kalpo kā vadlīnijas lēmumu pieņemšanai un darbību veikšanai.

ENAI

**INTELLECTUAL
PROPERTY****INTELEKTUĀLAIS
ĪPAŠUMS**

“Juridiski atzīts īpašums, kas attiecas uz prāta darbības rezultātiem.”

David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

INVALID SOURCE*404 Error [plagiarism]**Falsifying references**False credentials***SPĒKĀ NEESOŠS AVOTS***404 kļūda [plaģiātisms];
Neatrodams avots**Atsauču falsifikācija**Viltus akreditācijas dati*

Atsauces norādīšana uz novecojušu tīmekļa saiti vai uz neeksistējošu tīmekļa avotu.

Research Ethics: Decoding Plagiarism and Attribution in Research: Survey Summary (2013), <http://www.ithenticate.com/hs-fs/hub/92785/file-318578964-pdf/docs/ithenticate-decoding-survey-summary-092413.pdf>

ENAI

**INVENTED
AUTHORSHIP****IZDOMĀTA AUTORĪBA**

(1) fiktīvas personas kā līdzautora iekļaušana autoru sarakstā;

(2) kolēģa kā līdzautora iekļaušana autoru sarakstā bez viņa atļaujas;

(3) svešinieka kā līdzautora iekļaušana autoru sarakstā bez viņa atļaujas.

ENAI

INVESTIGATOR

PĒTNIEKŠ

Indivīds, kas pēta vai savāc un analizē pierādījumus (rūpniecībā, policijā, akadēmiskajā aprindās vai citur).

ENAI

**INVIOLABILITY OF A
WORK**

**DARBA
NEAIZSKARAMĪBA**

Autora tiesības atļaut vai aizliegt jebkādu darba vai tā daļas pārveidošanu, modificēšanu vai papildināšanu.

Pielāgots no: Autortiesību likums/Copyright Law. Adopted by the Saeima and proclaimed by the President on 06.04.2000. Came into force from 11.05.2000, <https://likumi.lv/doc.php?id=5138>

**IRRESPONSIBLE
SOURCE USE**

**BEZATBILDĪGA AVOTU
IZMANTOŠANA**

Nolaidīga akadēmiskās rakstīšanas prakse, kas saistīta ar publicētu vai nepublicētu materiālu nepareizu lietošanu.

ENAI

K

KNOWLEDGE

ZINĀŠANAS

Fakti un informācija, ko iegūst pieredzes
vai izglītības apguves ceļā.

Pielāgots no: Oxford Dictionary, <https://en.oxforddictionaries.com/definition/knowledge>

L

LICENSE (noun)

LICENCE

Atļauja, ko īpašnieks vai radītājs saskaņā ar intelektuālā īpašuma tiesībām piešķir otrajai pusei attiecībā uz radītā darba izmantošanu, precīzi norādot, kāda tieši izmantošana ir atļauta.

ENAI

M

'MEAT EXTENDERS' **TEKSTA
PAPLAŠINĀTĀJI** Cilvēki, kas izveido jaunu publikāciju uz esošās publikācijas pamata, tajā ietverot jaunus datus, ko nebūtu iespējams publicēt pašus par sevi.

Pielāgots no: Errami, M., Sun, Z., Long, T. C., George, A. C. & Garner, H. R. (2009). Déjà vu: a database of highly similar citations in the scientific literature. *Nucleic Acids Research*, 37: D921-D924.

MISCONDUCT **NOTEIKUMU
PĀRKĀPUMS** Nepieņemama vai nepiemērota uzvedība, kas pārkāpj oficiālus noteikumus.

Ethical misdemeanours *Ētikas pārkāpumi*

ENAI

**MISMANAGEMENT
OF RESEARCH FUNDS** **NEPAREIZA
PĒTNIECISKO
LĪDZEKĻU
IZMANTOŠANA** “Pētniecības līdzekļu izšķiešana vai nelikumiska tērēšana.”

David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

MOBBING **PERSONAS
AIZSKARŠANA** Netaktiska, tendencioza kolēģa darba kritizēšana un apzināta noniecināšana personīgās antipātijas, konkurences, politisko vai citu ar vērtējamā darba vērtību nesaistītu motīvu dēļ.

Pielāgots no: Mokslo ir studiju institūciju akademinēs etikos kodeksu priēmimo, īgyvendinimo ir priežiūros rekomendacijos, <http://www.etika.gov.lt/wp-content/uploads/2015/04/Rekomendacijos.pdf>

MORAL (noun) **TIKUMĪBA** Iekšējās pašdisciplīnas paradums, kura pamatā ir vērtības vai kritēriji, kas palīdz atšķirt pareizu uzvedību no nepareizas.

ENAI

MORAL NORM **MORĀLĀ NORMA** Standarti, kas izriet no morālām vērtībām un nosaka, kā cilvēkiem būtu jārikojas, lai apmierinātu profesionālas, sociālas vai kulturālas cerības.

Pielāgots no: Project SATORI, D1.1 Ethical Assessment of Research and Innovation: A Comparative Analysis of Practices and Institutions in the EU and selected other countries, http://satoriproject.eu/media/D1.1_Ethical-assessment-of-RI_a-comparative-analysis.pdf

MORAL VALUES	MORĀLĀS VĒRTĪBAS	Principu/standartu kopums, ko pieņem un kam seko grupas vai indivīdi, lai nošķirtu pareizo no nepareizā.

ENAI

MORALITY	MORĀLE	Spēja atšķirt pareizo no nepareizā.

ENAI

MULTIMEDIA PLAGIARISM	MULTIVIDES PLAĢIĀTISMS	Multivides (piemēram, audioierakstu, attēlu, videoierakstu, mūzikas un citu vižu) izmantošana, neatsaucoties uz tās avotu.

ENAI

MULTIPLE SUBMISSION	VAIRĀKKĀRTĒJA IESNIEGŠANA	Iesniegtā manuskripta aktīva vienlaicīga izskatīšana, ko veic divi vai vairāk izdevēji vai redaktori, nezinot par otru.

Auto-plagiarism

Autoplaģiātisms

Duplicate submission

Dublēta iesniegšana

Recycle [plagiarism]

*Pārstrādājums
[plaģiātisms]*

Self-plagiarism

Pašplaģiātisms

Text-recycling

*Teksta atkārtota
pārstrāde*

Pielāgots no: IEEE. Publishing Policy, http://www.ieee.org/publications_standards/publications/journalmag/ieee_publishing_policy.pdf

MUTUAL ADMIRATION AUTHORSHIP	SAVSTARPĒJĀS APBRĪNAS AUTORĪBA	Situācija, kad nolūkā negodīgi gūt labumu, divi vai vairāki pētnieki vienojas savos rakstu darbos uzskaitīt viens otra vārdus, neskatoties uz otra neiesaistīšanos vai minimālo iesaistīšanos rakstu darbu sagatavošanā.

Babor Th. F., & Morisano D. (2008). Coin of the Realm: Practical Procedures for Determining Authorship. In: Publishing Addiction Science: A Guide for the Perplexed. Eds. Thomas F. Babor, Kerstin Stenius, Susan Savva, Jean O'Reilly. 2nd edition. London: International Society of Addiction Journal Editors, 110-121.

ENAI

N

NEGLIGENCE

NOLAIDĪBA

Nespēja ievērot [nepieciešamo] aprūpes standartu, rezultātā radot kaitējumu personai vai organizācijai.

Pielāgots no: David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

NEPOTISM

NEPOTISMS

Patronage

Patronāža

Clientelism

Klientelisms

“Favorītisma forma, kuras pamatā ir pazīšanās attiecības, kurās kāda amatpersona izmanto savu varu un autoritāti, lai nodrošinātu [...] labumu ģimenes loceklim vai draugam, lai gan viņš vai viņa var nebūt atbilstoši kvalificēts vai pelnījis to.”

Anti-Corruption Glossary (Transparency International), <https://www.transparency.org/glossary/>

Sk. arī: The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency International, https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

NORMS OF SCIENCE

ZINĀTNES NORMAS

Kopienas izjūta, universālums, objektivitāte, organizētais skepticisms, oriģinalitāte, specializācija, aizstāvība, pārvaldība un kvalitāte.

Briefing Paper: Research Integrity: What it means, Why it is important and How we might protect it, Science Europe, December 2015 pp 3-6; Ziman, A. et al.; Merton R.K. (1942), A note on science and democracy. *Journal of Legal and Political Sociology*, 1: 115-126; Ziman, J. (2000), *Real Science: What it is and what it means*, Cambridge University Press, Cambridge UK and New York, 412 pp.; Anderson M.S., Ronning E.M., De Vries R. and Martinson B.C. (2010), Extending the Mertonian Norms: Scientists' subscription to norms of research. *Journal of Higher Education*, 81(3): 366-393.

O

OBJECTIVITY [IN RESEARCH]

OBJEKTIVITĀTE [PĒTNIĒCĪBĀ]

“Pētnieki cenšas skatīties uz empīriskiem pierādījumiem, kas pamato secinājumus, ārpus saviem iepriekš izveidojušiem uzskatiem un aizspriedumiem. Pētnieki nevar pilnībā izslēgt savas izvēlētās perspektīvas ietekmi uz savu darbu, bet viņi var censties būt pēc iespējas objektīvāki.”

Responsible Conduct in the Global Research Enterprise A Policy Report. (2012) InterAcademy Council/IAP. P. 7, <http://www.interacademies.net/File.aspx?id=19789>

OPEN ACCESS (OA)

ATVĒRTĀ PIEKĻUVE; BRĪVPIEEJA

Neierobežota (bezmaksas), tiešsaistes piekļuve (izmantošana un atkārtota izmantošana) recenzētajām un publicētajām zinātniskajām publikācijām vai jebkuriem citiem akadēmiskā vai pētnieciskā darba rezultātiem.

Open Access Glossary, University of Oxford, <http://openaccess.ox.ac.uk/glossary/>

ENAI

OPEN PEER REVIEW

ATKLĀTĀ ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA

Iesniegtā darba zinātniskās recenzēšanas process, kurā tiek identificētas visas iesaistītās puses.

ENAI

ORIGINAL (noun)

ORIĢINĀLS

Darbs, kas ir neatkarīgs un kas nav atvasināts no kāda cita darba.

Personiskā saziņa ar Teddi Fishman

ENAI

P

P-HACKING

P UZLAUŠANA

“Prakse, kad tiek vairākkārtēji veikti testi, meklējot un ziņojot tikai par statistisko rezultātu, kas pārsniedz statistiskā nozīmīguma sliekšni.”

Academy of Medical Sciences (2015). Reproducibility and Reliability of Biomedical research: improving research practice, Symposium report, October 2015, p. 20, <https://acmedsci.ac.uk/viewFile/56314e40aac61.pdf>

PAPER MILL

Essay mill

PUBLIKĀCIJU RAŽOTĀJS

Eseju ražotājs

Komercpakalpojumu organizācija, kas parasti atrodas tīmeklī un piegādā rakstiskus materiālus (piemēram, esejas, atskaites, mājasdarbus, personiskus viedokļus, refleksijas žurnālus) atbilstoši klienta prasībām.

ENAI

PARAPHRASING

PARAFRĀZĒŠANA

Jēdzienu, uzskatu, ideju vai teksta atveidošana ar saviem vārdiem, saglabājot to būtību un atsaucoties uz oriģinālavotu, tādējādi neveidojot attiecīgā avota burtisku vai gandrīz burtisku kopiju.

Regulations for Academic Integrity at the University of Latvia. Approved by Senate decision No. 287, of February 25, 2013, https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/eng/general-information/documents/regulations/Regulations_for_Academic_Integrity_at_the_University_of_Latvia.pdf

ENAI

PATCHWRITING

Hybrid plagiarism

Mosaic plagiarism

Mashup [plagiarism]

Remix [plagiarism]

Resourceful citer

Re-tweet [plagiarism]

SAVĀRSTĪJUMS

Hibrīdplaģiātisms

Mozaīkas plaģiātisms

Miksējums [plaģiātisms]

Apdare [plaģiātisms]

Pārlietcitēšana

Pārtvītojums

Neoriģināls rakstu darbs, kas veidots no izvilkumiem no vairākiem dažādiem avotiem ar vai bez attiecīgās atsaukšanās uz tiem.

ENAI

PATRONAGE	PATRONĀŽA	Favorītisma forma, kurā persona tiek izraudzīta labuma gūšanai vai amata saglabāšanai savas piederības vai sakaru dēļ neatkarīgi no personas kvalifikācijas vai kompetences.
<i>Nepotism</i>	<i>Nepotisms</i>	
<i>Clientelism</i>	<i>Klientelisms</i>	

Anti-Corruption Glossary (Transparency International), <https://www.transparency.org/glossary/>

Sk. arī: The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency, https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

ENAI

PEER REVIEW	ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA	Process, kurā kādu zinātniskā pētījuma vienību, piemēram, manuskriptu, projektu, mērķfinansējuma saņemšanas priekšlikumu vai akadēmisko darbu vērtē citi – pētnieka kolēģi –, kuriem ir atbilstoša kvalifikācija un spēja spriest par izvērtējamā darba novitāti, pamatotību un nozīmīgumu. Parasti tā ir iesniegtā darba kritiska analīze.

Pielāgots no: Who “owns” peer reviews? COPE Discussion Document. COPE Council, 16 September 2016, http://publicationethics.org/files/u7140/Who_Owns_Peer_Reviews_Discussion_Document_Web.pdf

PERSONAL BENEFIT	PERSONĪGAIS LABUMS	Atzinība, kas par kādu darbību nodrošina labvēlīgas sekas (materiālas vai nemateriālas) attiecīgajam indivīdam.

Internet Encyclopedia of Philosophy. A Peer-Reviewed Academic Resource, <http://www.iep.utm.edu/ethics/#SH3a>

ENAI

PERSONAL DATA PROTECTION	PERSONAS DATU AIZSARDZĪBA	Personas datu drošība: anonimitāte, privātums, konfidencialitāte.

ENAI

PIRACY	PIRĀTISMS	Ideju, datu vai metožu piesavināšana bez autoru atļaujas vai neatsaucoties uz tiem, it īpaši izplatīts mūzikas industrijā un IT nozarē.

White Paper on Promoting Integrity in Scientific Journal Publications, http://www.medwave.cl/medios/Editorial/DocsPolsEdit/entire_whitepaper.pdf

ENAI

PLAGIARISM	PLAĢIĀTISMS	Ideju, satura vai struktūru izmantošana, pienācīgi neatzīstot oriģinālavotu vidē, kurā tiek sagaidīta oriģinalitāte, šādā veidā negodīgi iegūstot priekšrocības.

ENAI

POLICY TO ENHANCE	AKADĒMISKĀ	Formālo stratēģiju, noteikumu un

**ACADEMIC
INTEGRITY**

**GODĪGUMA
VEICINĀŠANAS
POLITIKA**

procedūru izstrāde, īstenošana un uzraudzība, kā arī to pieejamības un uztveramības aktīva nodrošināšana akadēmiskās kopienas locekļiem.

HEA policy on academic integrity, https://www.heacademy.ac.uk/system/files/supportingacademicintegrity_v2_0.pdf

PRIMARY SOURCE

PIRMAVOTS

Tiešo pierādījumu darbs.

ENAI

PRINCIPLES

PRINCIPI

Vērtību un jēdzienu kopums uzvedības vadīšanai.

ENAI

PROOFREADING

KOREKTŪRA

Rakstiskā darba pārbaude valodas kļūdu novēršanai un lasāmības uzlabošanai.

ENAI

PUBLIC DOMAIN

NEAIZSARGĀTIE DARBI

Autora darbs, kas nav aizsargāts ar autortiesībām un pieder sabiedrībai tādā veidā, ka ikviens var to vai tā sastāvdaļas izmantot.

Pielāgots no: Glossary of United states copyright office: a department of Library of Congress, <https://www.copyright.gov/comp3/docs/glossary.pdf>

ENAI

**PUBLICATION
ACKNOWLEDGEMENT**

**PATEICĪBA/ATZINĪBA
PUBLIKĀCIJĀ**

To cilvēku, organizāciju vai finansējuma avotu vārdu un lomu atzīšana publikācijā, kuri ir devuši būtisku ieguldījumu pētījuma norisē, bet neatbilst autorības kritērijiem.

Singapore Statement on Research Integrity (2010). 2nd World Conference on Research Integrity, 21-24 July, Singapore, https://www.jsps.go.jp/english/e-kousei/data/singapore_statement_EN.pdf

Q

QUESTIONABLE RESEARCH PRACTICES (QRPs)

*Irresponsible research
practices*

APŠAUBĀMA PĒTNIECĪBAS PRAKSE

*Bezatbildīga pētniecības
prakse*

“Pētniecības prakse, ko daudzi uzskata par neētisku, bet kura nav uzskatāma par pētniecības pārkāpumu.”

David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

QUOTATION

CITĀTS

“Cita autora rakstīta teksta fragmenta izmantošana, atsaucoties uz autoru un darbu un skaidri nošķirot to no sava teksta (ar pēdiņu un/vai formatējuma palīdzību).”

Regulations for Academic Integrity at the University of Latvia. Approved by Senate decision No. 287, of February 25, 2013, http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/eng/general-information/documents/regulations/Regulations_for_Academic_Integrity_at_the_University_of_Latvia.pdf

R

REDUNDANT PUBLICATION

Augmented publication

Auto-plagiarism

Covert duplication

Duplicate publication

Duplication

Recycle [plagiarism]

Self-plagiarism

Text-recycling

DUBLĒTA PUBLIKĀCIJA

Paplašināta publikācija

Autoplaģiātisms

Slēpta dublēta publikācija

Dublēta publikācija

Publikācijas dublēšana

*Pārstrādājums
[plaģiātisms]*

Pašplaģiātisms

*Teksta atkārtota
pārstrāde*

Situācija, kad publicēts darbs (vai publicētā darba būtiskas sadaļas) tiek publicēts vairāk nekā vienu reizi (tajā pašā vai citā valodā) bez atbilstošas atsaucē uz avotu/ mījnorādes/ pamatojuma. Tas ir arī tad, kad tie paši (vai būtiski pārklājušies) dati tiek uzrādīti vairāk nekā vienā publikācijā bez atbilstošas mījnorādes/ pamatojuma, it īpaši, ja tas tiek darīts tā, lai recenzenti/lasītāji nevarētu saprast, ka lielākā daļa vai visi iegūtie dati ir iepriekš publicēti.

COPE, <https://publicationethics.org/category/keywords/redundant-publication>

RECOGNISED REFERENCING STYLE

REFERENCE (verb)

Cite

ATZĪTS ATSAUČU NORĀDĪŠANAS STILS

ATSAUKTIES

Citēt

Izdevēju vai redaktoru vadlīnijās formulētas starptautiski atzītas prasības atsauču norādīšanai.

ENAI

REFERENCES

LITERATŪRAS SARAKSTS; IZMANTOTO AVOTU SARAKSTS

Avotu, uz ko atsaucas vai citē rakstiskajā darbā, saraksts.

ENAI

REPLICATION

REPLIKĀCIJA

Pētījuma daļas atkārtošana, lai pārbaudītu un/vai papildinātu sākotnējos rezultātus.

ENAI

**REPORTING
IRRESPONSIBLE
RESEARCH
PRACTICES**

Whistleblowing

**ZIŅOŠANA PAR
BEZATBILDĪGU
PĒTNIECĪBAS PRAKSI**

*Ziņošana par pārkāpumu;
Trauksmes celšana*

Atbilstošo iestāžu informēšana par jebkurām aizdomām saistībā ar pētniecības pārkāpumiem un citām bezatbildīgām pētniecības praksēm, kas mazina pētījumu uzticamību.

Singapore Statement on Research Integrity (2010). 2nd World Conference on Research Integrity, 21-24 July, Singapore, https://www.jsps.go.jp/english/e-kousei/data/singapore_statement_EN.pdf

REPRODUCTION

**REPRODUCĒŠANA;
PAVAIROŠANA**

“Reproducēšana ir darba vai blakustiesību objekta kopijas (kopiju) izgatavošana jebkurā veidā un jebkurā materiālā formā, ieskaitot pilnīgu vai daļēju darba vai blakustiesību objekta pastāvīgu vai pagaidu glabāšanu elektroniskā vai citā formā.”

Law on Copyright and Related Rights, art. 2, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.87985?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=d3ad3391-5b7a-4e43-b144-d6b906ec12a2>

REPUBLICATION

ATKĀRTOTS IZDEVUMS

(1) nākamie iepriekš publicētā darba izdevumi;

(2) raksta atkārtota publicēšana citā žurnālā vai avotā, neatsaucoties uz sākotnējo rakstu.

ENAI

RESEARCH

PĒTNIECĪBA

(1) intelektuālās darbības sfēra, kurā zināšanas tiek iegūtas un apkopotas, izmantojot stingras, objektīvas un reproducējamās metodes;

(2) informācijas vai datu meklēšana.

ENAI

**RESEARCH
COMPLIANCE**

**PĒTNIECĪBAS
ATBILSTĪBA**

Pētniecības godīguma principiem atbilstoša uzvedība/procesi.

ENAI

RESEARCH ETHICS

Scientific ethics

PĒTNIECĪBAS ĒTIKA

Zinātniskā ētika

Ētiskos principos sakņota lēmumu pieņemšana pētniecībā, kas pamatojas uz iespējamo ietekmi uz pētījumu subjektiem un plašāku sabiedrību.

ENAI

**RESEARCH ETHICS
COMMITTEE (REC)**

**PĒTNIECĪBAS ĒTIKAS
KOMISIJA**

Daudznozaru neatkarīga organizatoriskā struktūra, kas ir atbildīga par pētījumu priekšlikumu pārskatīšanu, lai nodrošinātu nepieciešamo procedūru ievērošanu, kā arī aizsargātu jebkuru dalībnieku (cilvēku vai dzīvnieku) cieņu, tiesības un labklājību.

Pielāgots no: British Physiological Society, <https://www.bps.org.uk/sites/bps.org.uk/files/Policy/Policy%20-%20Files/BPS%20Code%20of%20Human%20Research%20Ethics.pdf>

RESEARCH FRAUD

**PĒTNIECISKĀ
KRĀPŠANA**

Jebkura tīša maldināšana pētniecībā, kas pārkāpj pētniecības ētiku.

Scientific fraud

Zinātniskā krāpšana

ENAI

**RESEARCH
INTEGRITY**

**PĒTNIECISKAIS
GODĪGUMS**

Indivīdu vai iestāžu atbilstība ētikas un profesionālajiem principiem, standartiem un praksei pētniecībā.

Scientific integrity

Zinātniskais godīgums

ENAI

**RESEARCH
MISCONDUCT**

**PĒTNIECĪBAS
NOTEIKUMU
PĀRKĀPUMS**

Nepieņemama vai nepiemērota uzvedība jebkurā pētījuma veikšanas daļā.

ENAI

RESEARCHER

PĒTNIEKS

Jebkura pētniecībā iesaistīta persona.

ENAI

**RESPECT FOR
OTHERS**

CIENĀ PRET CITIEM

Citu cilvēku goda un fiziskās un psiholoģiskās labklājības respektēšana.

Pielāgots no: ETINED Council of Europe - Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education, Volume 2: Ethical principles.

ENAI

RESPONSIBILITY

ATBILDĪBA

Pienākums rīkoties godprātīgi.

ENAI

**RESPONSIBLE
CONDUCT OF
RESEARCH**

**ATBILDĪGA PĒTĪJUMA
VEIKŠANA**

Pētījuma veikšana saskaņā ar pētniecības rīcības kodeksu.

ENAI

RETRACTION

PUBLIKĀCIJAS

Publicēta raksta atsaukšana vai

ATSAUKŠANA

izņemšana no pētījuma ieraksta, tāpēc ka dati vai rezultāti ir uzskatāmi par neuzticamiem vai raksts ietver pētniecības noteikumu pārkāpumu. Žurnāli publicē atsaukšanas paziņojumus un norāda atsauktās publikācijas elektroniskajās datu bāzēs, lai informētu zinātniskās aprindas par problēmām ar atsauktajām publikācijām.

Pielāgots no: David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

RISK MANAGEMENT RISKU PĀRVALDĪBA

Potenciālo grūtību, kas var rasties un/vai ir radušās pētniecības procesā, identificēšana, novērtēšana un samazināšana vai novēršana.

ENAI

S

SCEPTICISM [IN RESEARCH]

SKEPTICISMS [PĒTNIECĪBĀ]

Uzticība empīriskiem pierādījumiem prasa, lai pētnieki saglabātu zināmas šaubas par pētījumu rezultātiem un secinājumiem, lai rezultāti un paskaidrojumi tiktu nepārtraukti pārskatīti un pilnveidoti.

Pielāgots no: Responsible Conduct in the Global Research Enterprise A Policy Report (2012). InterAcademy Council/IAP, <http://www.interacademies.net/File.aspx?id=19789>

SCHOLAR

AKADĒMISKĀ PERSONA

Persona, kas ir iesaistīta izglītojošās un/vai pētnieciskās aktivitātēs jebkurā ar izglītību saistītajā vidē.

ENAI

SCIENTIFIC (OR ACADEMIC) FREEDOM

ZINĀTNISKĀ (VAI AKADĒMISKĀ) BRĪVĪBA

Institucionālais un valdības pienākums atturēties no iejaukšanās pētījumu veikšanā vai publicēšanā, kā arī mācīšanā un zinātnisko ideju apspriešanā.

Pielāgots no: David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

SCIENTIFIC ACTIVITY

ZINĀTNISKĀ DARBĪBA

“Radoša darbība, kas ietver zinātni, pētniecību un inovācijas.”

Zinātniskās darbības likums / Law On Scientific Activity. Adopted by the Saeima and proclaimed by the President on 14.04.2005. Came into force from 19.05.2005, <https://likumi.lv/doc.php?id=107337>

SCIENTIFIC WORK

ZINĀTNISKAIS DARBS

(1) intelektuālās darbības rezultāts, kurā autors atklāj zināšanas, izmantojot stingras, objektīvas un reproducējamās metodes;

(2) zinātnieka darbība.

ENAI

SCIENTIST

ZINĀTNIĒKS

Persona ar kompetenci zinātnes nozarē.

ENAI

SECONDARY SOURCE

SEKUNDĀRAIS AVOTS

Papildu darbs, kas atspoguļo pirmavotā sniegto informāciju.

ENAI

SELF-PLAGIARISM	PAŠPLAĢIĀTISMS	Dublēta publikācija, kas tiek veidota "pārstrādājot vai aizņemoties saturu no pašu autoru iepriekšējā darba bez atsaukšanās uz to."
<i>Augmented publication</i>	<i>Paplašināta publikācija</i>	
<i>Auto-plagiarism</i>	<i>Autoplaģiātisms</i>	
<i>Covert duplication</i>	<i>Slēpta dublēta publikācija</i>	
<i>Duplicate publication</i>	<i>Dublēta publikācija</i>	
<i>Duplication</i>	<i>Publikācijas dublēšana</i>	
<i>Recycle [plagiarism]</i>	<i>Pārstrādājums [plaģiātisms]</i>	
<i>Redundant publication</i>	<i>Dublēta publikācija</i>	
<i>Text-recycling</i>	<i>Teksta atkārtota pārstrāde</i>	

Springer. Publishing Ethics for journals: A guide for Editors-in-Chief, Associate Editors, and Managing Editors, 2013, http://static.springer.com/sgw/documents/1393202/application/pdf/Publication_Ethics_Guide_for_Editors_from_Springer_27052013.pdf

SELF-STEALER	PAŠZAGLIS	Persona, kas veic pašplaģiātismu.
<i>Self-plagiariser</i>	<i>Pašplaģiātisma veicējs</i>	

ENAI

SIMULTANEOUS SUBMISSION	VIENLAICĪGA IESNIEGŠANA	Raksta iesniegšana dažādos žurnālos vai citos izdevumos vienlaikus, kas var radīt šī konkrētā raksta publicēšanu vairāk nekā vienā žurnālā vai citā izdevumā.

Pielāgots no: Elsevier. Ethics in Research & Publication. FACTSHEET: Simultaneous Submission/ Multiple, Duplicate Publication, https://www.elsevier.com/_data/assets/pdf_file/0008/653885/Ethics-in-research-and-publication-brochure.pdf

SINGLE-BLIND PEER REVIEW	VIENPUSĒJI AKLĀ ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA	Iesniegtā darba zinātniskās recenzēšanas process, kurā recenzenti nav zināmi autoriem.

ENAI

SLACKER	SLAISTS	Persona, kas iegūst novērtējumu ar nelielu ieguldījumu grupas darbā vai bez tā un/vai piespiež citus grupas dalībnieku darīt vairāk, nekā ir viņu labā griba.

Pielāgots no: McClung, E. L. & Schneider, J. K. (2015). Concept Synthesis of Academically Dishonest Behaviors. *Journal of Academic Ethics*, 13: 1-11.

SLICING*Segmented publication**Salami publication**Salami slicing**Salami science***ŠKELTĀ PUBLIKĀCIJA***Segmentēta publikācija**Salami publikācija**Salami griešana**Salami zinātne*

Nepamatots pētījuma sadalījums divās vai vairākās publikācijās, lai palielinātu publikāciju skaitu.

Ethical Code of Conduct for Higher Education Institutions, <http://www.etikkurulu.gov.tr/Mevzuat.aspx?id=1>

ENAI

SOURCE**AVOTS**

Rakstiskā vai mutiskā informācija, kas ir iegūta no paša/ cita/ citu darba un uz kuru ir atsauce.

ENAI

STANDARD (noun)**STANDARTS**

Kritērijs, mērs, norma, ko izmanto salīdzināšanā kā atskaites punktu, pret kuru var novērtēt citas lietas.

ENAI

SUPPRESSION (OF DATA)*Data masking***(DATU) NOKLUSĒŠANA***Datu maskēšana*

Datu falsificēšanas paveids, kas paredz to datu minimizēšanu vai izlaišanu, kuri neatbalsta vēlamos secinājumus vai rezultātus.

Personiskā saziņa ar Teddi Fishman

ENAI

T

TEXT-MATCHING SOFTWARE

TEKSTA SALĪDZINĀŠANAS PROGRAMMATŪRA

Programmatūra, kas pārmeklē teksta dokumentu un sniedz sarakstu ar tekstā esošajām līdzībām ar citiem avotiem un atsaucēm uz šiem avotiem.

Pielāgots no: Sivasubramaniam, S., Kostelidou, K. & Ramachandran, S. (2016). A close encounter with ghost-writers: an initial exploration study on background, strategies and attitudes of independent essay providers. *International Journal for Educational Integrity* 12: 1 DOI: 10.1007/s40979-016-0007-9

THE HAIL MARY

PĒDĒJAIS CENTIENS

Pēdējais izmisis vai oportūnistisks centiens, studenta īstenotais pakļaušanās veids, kas tiek darīts, lai pozitīvi ietekmētu atzīmi pat tad, kad veiksmes varbūtība ir zema un kad visas citas iespējas ir zaudētas.

Pielāgots no: McClung E. L., & Schneider J. K. (2015). Concept Synthesis of Academically Dishonest Behaviors. *Journal of Academic Ethics*, 13: 1-11.

ENAI

TRANSLATION PLAGIARISM

TULKOŠANAS PLAĢIĀTISMS

Citā valodā publicēta darba tulkojumi bez atbilstošās atsaukšanās uz oriģināldarbu.

ENAI

TRANSPARENCY

CAURSPĪDĪBA

Atklātība par aktivitātēm un ar tām saistītiem lēmumiem, kas ietekmē akadēmisko aprindu un sabiedrību, un vēlme tās paziņot skaidrā, precīzā, savlaicīgā, godīgā un pilnīgā veidā.

Pielāgots no: International Standard ISO 26000 Guidance on social responsibility

TRIPLE-BLIND PEER REVIEW

TRĪSPUSĒJI AKLĀ ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA

Iesniegtā darba zinātniskās recenzēšanas process, kurā netiek identificēti ne recenzenti, ne autori, ne redaktori. Šo zinātnisko recenzēšanu parasti organizē neatkarīga persona (piemēram, izdevējs vai viesredaktors).

ENAI

TRUST

UZTICAMĪBA

Princips, atbilstoši kuram visiem izglītības un pētniecības dalībniekiem var būt stingra pārlicība par savstarpēju palaušanos būt godīgiem un patiesiem. Tādējādi dalībnieki var uzticēties citiem un sagaidīt arī uzticību sev.

ETINED Council of Europe - Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education, Volume 2: Ethical principles. P. 40.

TRUTH

PATIESĪBA

Uzticība īstenībai, kas pamatojas uz zināšanās sakņotajiem faktiem.

ENAI

U

**UNACCEPTED
IMPOSED RISKS**

**NEPIEŅEMTI UZSPIESTI
RISKI**

Situācija, kad indivīds nepieņem risku, kas saistīts ar kāda cita rīcību, bet kas ietekmē viņus abus.

Pielāgots no: Project SATORI, Annex 1.h Ethics and Risks, <http://satoriproject.eu/media/1.h-Ethics-and-Risk1.pdf>

UNAUTHORIZED AID

**NEATĻAUTS
PALĪGLĪDZEKLIS**

“Neatļauts informācijas avots vai informācijas iegūšanas paņēmieni.”

Accessor to cheating

Krāpšanas atbalstītājs

Regulations for Academic Integrity at the University of Latvia. Approved by Senate decision No. 287, of February 25, 2013, http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/eng/general-information/documents/regulations/Regulations_for_Academic_Integrity_at_the_University_of_Latvia.pdf

**UNETHICAL
AUTHORSHIP**

NEĒTISKA AUTORĪBA

Personas, kura nav devusi ieguldījumu pētījumā, ietveršana kā pētījuma autoru; īstā pētījuma līdzautora izslēgšana no pētījuma autoru saraksta; autoru secības nepamatota un nepiemērota mainīšana; līdzautoru vārdu nenorādīšana turpmākajās publikācijās; savu pilnvaru izmantošana, lai pievienotu savu vārdu kā pētījuma autoru, nesniedzot ieguldījumu pētījuma veikšanā; autora iekļaušana bez viņa atļaujas.

Pielāgots no: Intercollegiate Council Scientific Research and Publication Ethics Directive <http://www.uak.gov.tr/yonetmelikler/Etikyonerge2.pdf>

**UNINTENTIONAL
RISK EXPOSURE**

**PAKĻAUŠANA
NEJAUŠAM RISKAM**

Būt neaizsargātam no riskiem, kas var izraisīt nejaušus zaudējumus.

ENAI

V

VALUES

VĒRTĪBAS

Principu un standartu kopums.

ENAI

VERBATIM [PLAGIARISM]

BURTISKS PLAĢIĀTISMS

Vārds vārdā kopija no cita avota, neatsaucoties uz šo avotu.

Clone [plagiarism]

*Klons/klonējums
[plaģiātisms]*

[Ctrl-C] plagiarism

[Ctrl-C] plaģiātisms

Literal copying

Burtiska kopēšana

Pielāgots no: Research Ethics: Decoding Plagiarism and Attribution in Research: Survey Summary (2013), <http://www.ithenticate.com/hs-fs/hub/92785/file-318578964-pdf/docs/ithenticate-decoding-survey-summary-092413.pdf>

VIRTUES

TIKUMI

Cilvēka īpašības un morālā izcilība.

ENAI

VOLUNTARY RISK- TAKING

BRĪVPRĀTĪGA RISKĀ UZŅEMŠANĀS

Situācija, kas indivīds apzinās un uzņemas riskus, kas saistīti ar viņa pašu izvēlētu rīcību.

Pielāgots no: Project SATORI, Annex 1.h Ethics and Risks, <http://satoriproject.eu/media/1.h-Ethics-and-Risk1.pdf>

W

WHISTLEBLOWING

ZIŅOŠANA PAR PĀRKĀPUMU; TRAUKSMES CELŠANA

Informācijas atklāšana, ko veic persona sabiedrības interesēs, mēģinot atklāt nolaidību vai ļaunprātīgu izmantošanu organizācijas (vai tās partneru) darbības ietvaros, kas apdraud personas, standartus, kvalitāti, godīgumu vai reputāciju.

Pielāgots no: Anti-Corruption Glossary (Transparency International), <https://www.transparency.org/glossary/>; The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency, https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

WINSORIZATION OF DATA

EKSTRĒMĀLO VĒRTĪBU AIZVIETOŠANA

Situācija, kad piešķir „mazāko svaru acīmredzami aplamai ekstremālajai vērtībai.”

Dixon W.J., & Tukey J.W. (1968). Approximate behavior of the distribution of Winsorized t (trimming/Winsorization 2). *Technometrics*, 10(1): 83-98; Hall J. & Martin B.R. (2018). Towards a taxonomy of research misconduct: The case of business school. *Research Policy*, p. 5, <https://doi.org/10.1016/j.respol.2018.03.006>

WORK

Creative activity

Publication

Published work

DARBS

Radošā darbība

Publikācija

Publicēts darbs

Jebkurš intelektuālās radošās darbības oriģinālrezultāts literatūras, zinātnes vai mākslas jomā neatkarīgi no tā mākslinieciskās vērtības, vai izpausmes veida, vai formas.

ALFABĒTISKAIS RĀDĪTĀJS (ANĢĻU VALODĀ)

404 ERROR [PLAGIARISM], 30

A

ABETTOR, 9
ABUSE, 30
ACADEMIC, 9
ACADEMIC DISHONESTY, 9
ACADEMIC ETHICS, 9
ACADEMIC FRAUD, 9
ACADEMIC INTEGRITY, 10
ACADEMIC INTEGRITY COMMITTEE, 10
ACADEMIC MALPRACTICE, 10
ACADEMIC MISCONDUCT, 10
ACADEMICIAN, 9
ACCESSOR TO CHEATING, 9, 51
ACCESSOR TO PLAGIARISM, 9
ACCOMPLICE, 9
ACCOUNTABILITY, 10
AGGREGATOR, 10
ANONYMISED AUTHORSHIP, 10
ANONYMOUS AUTHORSHIP, 10
ANONYMOUS WORK, 10
ANTI-WHISTLEBLOWER, 11
ATTRIBUTION, 14
AUDIT, 11
AUGMENTED PUBLICATION, 11, 18, 42, 47
AUTHOR, 11
AUTHOR'S ETHICAL RIGHTS, 11
AUTHOR'S MATERIAL RIGHTS, 11
AUTHOR'S PATRIMONIAL RIGHTS, 11
AUTHORSHIP, 12
AUTHORSHIP ABUSE, 12
AUTO-PLAGIARISM, 11, 18, 35, 42, 47
AUTONOMY, 12
AVOIDING HARM, 12

B

BIBLIOGRAPHY, 13
BIOETHICS, 13
BLIND PEER REVIEW, 13
BOILERPLATE PLAGIARISM, 13
BREACH, 30
BRIBERY, 13
BUSINESS ETHICS, 13

C

[CTRL-C] PLAGIARISM, 15, 52
CO-AUTHORS, 15
CODE OF CONDUCT, 15
CODE OF ETHICS, 15
CC, 16
CC-BY, 14
CENSORSHIP, 14

CHEATING, 14
CHEAT SHEET, 19
CITATION, 14
CITATION AMNESIA, 14
CITE, 42
CLIENTELISM, 15, 36, 39
CLONE [PLAGIARISM], 15, 52
CODE PLAGIARISM, 15
COERCION AUTHORSHIP, 16
COLLABORATION, 16
COLLECTIVE WORK, 16
COLLUSION, 16
COMMON KNOWLEDGE, 16
COMPILATION, 16
COMPLIANCE, 16
CONFIDENTIALITY, 16
CONFIDENTIALITY VIOLATION, 17
CONFLICT OF INTEREST, 17
CONTRACT CHEATING, 17
CONTRACT CHEATING SERVICES, 17
CONTRIBUTORSHIP, 17
COPYRIGHT, 17
COPYRIGHT NOTICE, 17
CORPORATE AUTHORSHIP, 18
CORRESPONDING AUTHOR, 18
CORRUPTION, 18
COUNTERFEIT, 24
COVERT DUPLICATION, 11, 18, 42, 47
CREATIVE ACTIVITY, 53
CREATIVE COMMONS, 14
CREATOR, 11
CRIB NOTES, 19
CRIB SHEET, 19
CRYPTOMNESIA, 14
CULTURE OF ACADEMIC INTEGRITY, 19

D

DATA, 20
DATA FABRICATION, 20
DATA FALSIFICATION, 20
DATA IMPUTATION, 20
DATA MANAGEMENT, 20
DATA MASKING, 48
DATABASE, 20
DEGREE MILL, 21
DERIVATIVE WORK, 20
DILEMMA, 21
DIPLOMA MILL, 21
DISCIPLINARY COMMITTEE, 21
DISCIPLINARY MISDEMEANOUR, 21
DOUBLE CREATION, 21
DOUBLE-BLIND PEER REVIEW, 21
DUPLICATE PUBLICATION, 11, 18, 42, 47
DUPLICATE SUBMISSION, 35
DUPLICATION, 11, 18, 42, 47

E

ESSAY MILL, 38
ETHICAL APPROVAL, 22
ETHICAL MISDEMEANOURS, 34
ETHICAL PRINCIPLES, 22
ETHICAL REVIEW, 22, 23
ETHICAL STANDARDS, 22
ETHICAL VALUES, 22
ETHICALITY, 22
ETHICS, 22
ETHICS APPROVAL, 22
ETHICS ASSESSMENT, 23
ETHICS COMMITTEE, 23
ETHICS INFRASTRUCTURE, 23
EXPLOITATIVE RELATIONSHIPS, 23

F

FABRICATION, 24
FABRICATION, FALSIFICATION, PLAGIARISM, 24
FAIRNESS, 24
FALSE CREDENTIALS, 30
FALSIFICATION, 24
FALSIFYING REFERENCES, 30
FAVOURITISM, 24
FFP, 24
FIDUCIARY RESPONSIBILITY, 24
FIND-REPLACE [PLAGIARISM], 24
FORGERY, 24
FORGOTTEN FOOTNOTE, 14
FRAUD, 25
FREEWARE, 25

G

GENDER-BASED HARASSMENT, 26
GHOST AUTHOR, 26
GHOST AUTHORSHIP, 26
GHOST WRITER, 26
GHOSTWRITING, 17, 26
GIFT OR GUEST AUTHORSHIP, 26
GOOD RECORD-KEEPING PRACTICES, 26
GRKPs, 26
GUARANTOR, 27

H

HARKing, 28
HELSINKI DECLARATION, 28
HONEST ERROR, 28
HONESTY, 28
HONORARY AUTHORSHIP, 26
HYBRID PLAGIARISM, 38

I

IDEA PLAGIARISM, 29
IMAGE PLAGIARISM, 29
IMPARTIALITY [IN RESEARCH], 29

INDIVIDUAL INTEGRITY, 29
INFORMATION, 29
INFORMED CONSENT, 29
INFRINGEMENT, 30
INSTITUTIONAL AUTONOMY, 30
INSTITUTIONAL INDEPENDENCE, 30
INSTITUTIONAL REVIEW BOARD, 23
INTEGRITY, 30
INTELLECTUAL PROPERTY, 30
INVALID SOURCE, 30
INVENTED AUTHORSHIP, 30
INVESTIGATOR, 31
INVIOLABILITY OF A WORK, 31
IRRESPONSIBLE RESEARCH PRACTICES, 41
IRRESPONSIBLE SOURCE USE, 31

J

JOINT AUTHORSHIP, 15
JOINT WORK, 16

K

KNOWLEDGE, 32

L

LICENSE, 33
LITERAL COPYING, 15, 52

M

MASHUP [PLAGIARISM], 38
'MEAT EXTENDERS', 34
MISCONDUCT, 34
MISLEADING ATTRIBUTION, 26
MISMANAGEMENT OF RESEARCH FUNDS, 34
MOBBING, 34
MORAL, 34
MORAL NORM, 34
MORAL VALUES, 35
MORALITY, 35
MOSAIC PLAGIARISM, 38
MULTIMEDIA PLAGIARISM, 35
MULTIPLE SUBMISSION, 35
MUTUAL ADMIRATION AUTHORSHIP, 35
MUTUAL SUPPORT AUTHORSHIP, 35

N

NEGLIGENCE, 36
NEPOTISM, 15, 36, 39
NON-MALEFICENCE, 12
NORMS OF SCIENCE, 36

O

OA, 37
OBJECTIVITY [IN RESEARCH], 37
OPEN ACCESS, 37
OPEN PEER REVIEW, 37

ORIGINAL, 37

P

P-HACKING, 38
PAPER MILL, 38
PARAPHRASING, 38
PATCH-WRITER, 10
PATCHWRITING, 38
PATRONAGE, 15, 36, 39
PEER REVIEW, 39
PERSONAL BENEFIT, 39
PERSONAL DATA PROTECTION, 39
PIRACY, 39
PLAGIARISM, 39
POLICY TO ENHANCE ACADEMIC INTEGRITY, 40
PRIMARY SOURCE, 40
PRINCIPAL INVESTIGATOR, 27
PRINCIPLES, 40
PROOFREADING, 40
PUBLIC DOMAIN, 40
PUBLICATION, 53
PUBLICATION ACKNOWLEDGEMENT, 40
PUBLISHED WORK, 53

Q

QRPs, 41
QUESTIONABLE RESEARCH PRACTICES, 41
QUOTATION, 41

R

RE-TWEET [PLAGIARISM], 38
REC, 44
RECOGNISED REFERENCING STYLE, 42
RECYCLE [PLAGIARISM], 11, 18, 35, 42, 47
REDUNDANT PUBLICATION, 11, 18, 42, 47
REFERENCE, 42
REFERENCES, 42
REMIX [PLAGIARISM], 38
REPLICATION, 42
REPORTING IRRESPONSIBLE RESEARCH PRACTICES, 43
REPRODUCTION, 43
REPUBLICATION, 43
RESEARCH, 43
RESEARCH COMPLIANCE, 43
RESEARCH ETHICS, 43
RESEARCH ETHICS COMMITTEE, 44
RESEARCH FRAUD, 44
RESEARCH INTEGRITY, 44
RESEARCH MISCONDUCT, 44
RESEARCHER, 44
RESPECT FOR OTHERS, 44
RESPONSIBILITY, 44
RESPONSIBLE CONDUCT OF RESEARCH, 44
RESOURCEFUL CITER, 38
RETRACTION, 45

RISK MANAGEMENT, 45

S

SALAMI PUBLICATION, 48
SALAMI SCIENCE, 48
SALAMI SLICING, 48
SCEPTICISM [IN RESEARCH], 46
SCHOLAR, 46
SCIENTIFIC (OR ACADEMIC) FREEDOM, 46
SCIENTIFIC ACTIVITY, 46
SCIENTIFIC ETHICS, 43
SCIENTIFIC FRAUD, 44
SCIENTIFIC INTEGRITY, 44
SCIENTIFIC WORK, 46
SCIENTIST, 46
SECONDARY SOURCE, 46
SEGMENTED PUBLICATION, 48
SELF-PLAGIARISER, 47
SELF-PLAGIARISM, 11, 18, 35, 42, 47
SELF-STEALER, 47
SIMULTANEOUS CREATION, 21
SIMULTANEOUS SUBMISSION, 47
SINGLE-BLIND PEER REVIEW, 47
SLACKER, 47
SLICING, 48
SOURCE, 48
STANDARD, 48
STRUCTURAL PLAGIARISM, 13
SUBCONSCIOUS PLAGIARISM, 14
SUPPRESSION (OF DATA), 48

T

TEMPLATE PLAGIARISM, 49
TEXT-MATCHING SOFTWARE, 43
TEXT-RECYCLING, 11, 18, 35, 42, 47
THE HAIL MARY, 49
TRANSGRESSION, 30
TRANSLATION PLAGIARISM, 49
TRANSPARENCY, 49
TRIPLE-BLIND PEER REVIEW, 49
TRUST, 50
TRUTH, 50

U

UNACCEPTED IMPOSED RISKS, 51
UNAUTHORIZED AID, 51
UNETHICAL AUTHORSHIP, 51
UNINTENTIONAL RISK EXPOSURE, 51

V

VALUES, 52
VERBATIM [PLAGIARISM], 15, 52
VIOLATION, 30
VIRTUES, 52
VOLUNTARY RISK-TAKING, 52

W

WHISTLEBLOWING, 43, 53

WINSORIZATION OF DATA, 53

WORK, 53

ALFABĒTISKAIS RĀDĪTĀJS (LATVIEŠU VALODĀ)

[CTRL-C] PLAĢIĀTISMS, 15, 52
[SATURA] RADĪTĀJS, 11
404 KĻŪDA [PLAĢIĀTISMS], 30

A

AIZMIRSTA VĒRE, 14
AIZSTĀŠANA [PLAĢIĀTISMS], 24
AKADĒMIĶIS, 9
AKADĒMISKĀ BRĪVĪBA, 46
AKADĒMISKĀ ĒTIKA, 9
AKADĒMISKĀ GODĪGUMA KOMISIJA, 10
AKADĒMISKĀ GODĪGUMA KULTŪRA, 19
AKADĒMISKĀ GODĪGUMA VEICINĀŠANAS POLITIKA, 40
AKADĒMISKĀ KRĀPŠANA, 9
AKADĒMISKĀ PERSONA, 46
AKADĒMISKAIS, 9
AKADĒMISKAIS GODĪGUMS, 10
AKADĒMISKAIS NEGODĪGUMS, 9
AKADĒMISKI NELIKUMĪGA DARBĪBA, 10
AKADĒMISKO NOTEIKUMU PĀRKĀPUMS, 10
AKLĀ PROFESIONĀLAPSKATE, 13
AKLĀ ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA, 13
ANONĪMĀ AUTORĪBA, 10
ANONIMIZĒTA AUTORĪBA, 10
ANONĪMS DARBS, 10
APDARE [PLAĢIĀTISMS], 38
APKOPOTĀJS, 10
APŠAUBĀMA PĒTNIECĪBAS PRAKSE, 41
ATBILDĪBA, 44
ATBILDĪGA PĒTĪJUMA VEIKŠANA, 44
ATBILSTĪBA, 16
ATKĀRTOTS IZDEVUMS, 43
ATKLĀTĀ ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA, 37
ATSAUCE, 14
ATSAUČU FALSIFIKĀCIJA, 30
ATSAUČU IZMANTOŠANAS AMNĒZIJA, 14
ATSAUKTIES, 42
ATTĒLU PLAĢIĀTISMS, 29
ATVASINĀTS DARBS, 20
ATVĒRTĀ PIEKĻUVE, 37
ATZĪTS ATSAUČU NORĀDĪŠANAS STILS, 42
AUDITS, 11
AUGSTSKOLAS LOCEKLIS, 9
AUGSTSKOLAS MĀCĪBSPĒKS, 9
AUTONOMIJA, 12
AUTOPLAĢIĀTISMS, 11, 18, 35, 42
AUTORA ĒTISKĀS TIESĪBAS, 11
AUTORA MANTISKĀS TIESĪBAS, 11
AUTORA MATERIĀLĀS TIESĪBAS, 11
AUTORĪBA, 12
AUTORĪBAS SAGROZĪŠANA, 12
AUTORS, 11
AUTORTIESĪBAS, 17
AUTORTIESĪBU ZĪME, 17

AVOTS, 48

B

BEZATBILDĪGA AVOTU IZMANTOŠANA, 31
BEZATBILDĪGA PĒTNIECĪBAS PRAKSE, 41
BEZMAKSAS PROGRAMMATŪRA, 25
BIBLIOGRĀFIJA, 13
BIOĒTIKA, 13
BRĪVPIEEJA, 37
BRĪVPRĀTĪGA RISKĀ UZŅEMŠANĀS, 52
BRĪVPROGRAMMATŪRA, 25
BURTISKA KOPĒŠANA, 15, 52
BURTISKS PLAĢIĀTISMS, 15, 52

C

CAURSPĪDĪBA, 49
CC-BY, 14
CENZŪRA, 14
CIENĀ PRET CITIEM, 44
CITĀTS, 41
CITĒT, 42
CREATIVE COMMONS LICENCE, 14, 18

D

DARBA NEAIZSKARAMĪBA, 31
DARBS, 53
DATI, 20
DATU FABRICĒŠANA, 20
DATU FALSIFIKĀCIJA, 20
DATU IEVIETOŠANA, 20
DATU IMPUTĀCIJA, 20
DATU MASKĒŠANA, 48
(DATU) NOKLUSĒŠANA, 48
DATU PĀRVALDĪBA, 20
DATU VILTOŠANA, 20
DATUBĀZE, 20
DĀVINĀTA AUTORĪBA, 26
DILEMMA, 21
DIPLOMU RAŽOTĀJS, 21
DISCIPLINĀRAIS LIKUMPĀRKĀPUMS, 21
DISCIPLINĀRLIETU KOMISIJA, 21
DIVPUSĒJI AKLĀ ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA, 21
DUBLĒTA IESNIEGŠANA, 35
DUBLĒTA PUBLIKĀCIJA, 11, 18, 42, 47
DUBULTĀ RADĪŠANA, 21
DUBULTAKLĀ ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA, 21
DZIMUMĀ BALSTĪTA UZMĀKŠANĀS, 26

E

EKSTRĒMĀLO VĒRTĪBU AIZVIETOŠANA, 53
ESEJU RAŽOTĀJS, 38

Ē

ĒTIKA, 22
ĒTIKAS INFRASTRUKTŪRA, 23
ĒTIKAS KODEKSS, 15
ĒTIKAS KOMISIJA, 23
ĒTIKAS PĀRKĀPUMI, 34
ĒTISKĀ APSTIPRINĀŠANA, 22
ĒTISKĀ IZVĒRTĒŠANA, 22, 23
ĒTISKĀ NOVĒRTĒŠANA, 23
ĒTISKĀS VĒRTĪBAS, 22
ĒTISKIE PRINCIPI, 22
ĒTISKIE STANDARTI, 22
ĒTISKUMS, 22

F

FABRICĒŠANA, 24
FABRICĒŠANA, FALSIFIKĀCIJA, PLAĢIĀTISMS (FFP), 24
FALSIFICĒJUMS, 24
FALSIFIKĀCIJA, 24
FAVORĪTISMS, 24

G

GALVENAIS PĒTNIEKS, 27
GALVOTĀJS, 27
GARANTĒTĀJS, 27
GARANTS, 27
GODA AUTORĪBA, 26
GODĪGA KĻŪDA, 28
GODĪGUMS, 28, 30
GRĀDU RAŽOTĀJS, 21

H

HELSINKU DEKLARĀCIJA, 28
HIBRĪDPLAĢIĀTISMS, 38
HIPOTĒZES IZVIRZĪŠANA, PAMATOJOTIES UZ ZINĀMIEM REZULTĀTIEM, 28

I

IDEJAS PLAĢIĀTISMS, 29
INFORMĀCIJA, 29
INFORMĒTA PIEKRIŠANA, 29
INSTITUCIONĀLĀ AUTONOMIJA, 30
INSTITUCIONĀLĀ IZVĒRTĒŠANAS PADOME, 23
INSTITUCIONĀLĀ NEATKARĪBA, 30
INTELEKTUĀLAIS ĪPAŠUMS, 30
INTEREŠU KONFLIKTS, 17
IZDOMĀTA AUTORĪBA, 30
IZMANTOJOŠAS ATTIECĪBAS, 23
IZMANTOTO AVOTU SARAKSTS, 13, 42
IZVAIRĪŠANĀS NO KAITĒJUMA, 12

K

KLIENTELISMS, 15, 36, 39
KLONS/KLONĒJUMS [PLAĢIĀTISMS], 15, 52

KODA PLAĢIĀTISMS, 15
KOLEDŽAS LOCEKLIS, 9
KOLEDŽAS MĀCĪBSPĒKS, 9
KOLEKTĪVAIS DARBS, 16
KOMPILĀCIJA, 16
KOMPILATORS, 10
KONFIDENCIALITĀTE, 16
KONFIDENCIALITĀTES PĀRKĀPŠANA, 17
KOPĪGA AUTORĪBA, 15
KOPĪGS DARBS, 16
KOREKTŪRA, 40
KORESPONDĒJOŠAIS AUTORS, 18
KORPORATĪVĀ AUTORĪBA, 18
KORUPCIJA, 18
KRĀPŠANA, 25
KRĀPŠANĀS, 14
KRĀPŠANAS ATBALSTĪTĀJS, 9, 51
KRIPTOMNĒZIJA, 14
KUKUĻDOŠANA, 13
KUKUĻOŠANA, 13

L

LABA UZSKAITES PRAKSE, 26
LICENCE, 33
LĪDZAUTORA IEGULDĪJUMS, 17
LĪDZAUTORS, 15
LĪDZDALĪBNIEKS, 9
LĪGUMA KRĀPŠANA, 17
LĪGUMA KRĀPŠANAS PAKALPOJUMI, 17
LIKUMPĀRKĀPUMS, 30
LITERATŪRAS SARAKSTS, 13, 42

M

MALDINOŠS ATTIECINĀJUMS, 26
MIKSĒJUMS [PLAĢIĀTISMS], 38
MORĀLĀ NORMA, 34
MORĀLĀS VĒRTĪBAS, 35
MORĀLE, 35
MOZĀIKAS PLAĢIĀTISMS, 38
MULTIVIDES PLAĢIĀTISMS, 35

N

NEAIZSARGĀTIE DARBI, 40
NEAPZINĀTS PLAĢIĀTISMS, 14
NEATĻAUTS PALĪGLĪDZEKLIS, 51
NEATRODAMS AVOTS, 30
NEĒTISKA AUTORĪBA, 51
NEKAITĪGUMS, 12
NEMINĒTS AUTORS, 26
NEPAREIZA PĒTNIECISKO LĪDZEKĻU IZMANTOŠANA, 34
NEPIEŅEMTI UZSPIESTI RISKI, 51
NEPOTISMS, 15, 36, 39
NOLAIDĪBA, 36
NOTEIKUMU PĀRKĀPUMS, 34

O

OBJEKTIVITĀTE [PĒTNIECĪBĀ], 37
ORIĢINĀLS, 37

P

P UZLAUŠANA, 38
PAKĻAUŠANA NEJAUŠAM RISKAM, 51
PAPLAŠINĀTA PUBLIKĀCIJA, 11, 18, 42, 47
PARAFRĀZĒŠANA, 38
PĀRKĀPUMA SLĒPĒJS, 11
PĀRKĀPUMS, 30
PĀRLIEKCITĒŠANA, 38
PĀRSKATATBILDĪBA, 10
PĀRSTRĀDĀJUMS [PLAĢIĀTISMS], 11, 18, 35, 42, 47
PĀRTVĪTOJUMS, 38
PASNIEDZĒJS, 9
PAŠPLAĢIĀTISMA VEICĒJS
PAŠPLAĢIĀTISMS, 18, 35, 42, 47
PASŪTĪJUMAUTORĪBA, 26
PASŪTĪJUMRAKSTĪŠANA, 17, 26
PAŠZAGLIS, 47
PATEICĪBA/ATZINĪBA PUBLIKĀCIJĀ, 40
PATIESĪBA, 50
PATRONĀŽA, 15, 36, 39
PAVAIROŠANA, 43
PĒDĒJAIS CENTIENS, 49
PERSONAS AIZSKARŠANA, 34
PERSONAS DATU AIZSARDZĪBA, 39
PERSONĪGAIS LABUMS, 39
PERSONISKAIS GODĪGUMS, 29
PĒTNIECĪBA, 43
PĒTNIECĪBAS ATBILSTĪBA, 43
PĒTNIECĪBAS ĒTIKA, 43
PĒTNIECĪBAS ĒTIKAS KOMISIJA, 44
PĒTNIECĪBAS NOTEIKUMU PĀRKĀPUMS, 44
PĒTNIECISKĀ KRĀPŠANA, 44
PĒTNIECISKAIS GODĪGUMS, 44
PĒTNIEKS, 31, 44
PIEDĒVĒJUMS, 14
PIESPIEDU AUTORĪBA, 16
PIRĀTISMS, 39
PIRMAVOTS, 40
PLAĢIĀTISMA ATBALSTĪTĀJS, 9
PLAĢIĀTISMS, 39
PRINCIPI, 40
PROFESIONĀLĀ ĒTIKA, 13
PUBLICĒTS DARBS, 53
PUBLIKĀCIJA, 53
PUBLIKĀCIJAS ATSAUKŠANA, 45
PUBLIKĀCIJAS DUBLĒŠANA, 11, 18, 42, 47
PUBLIKĀCIJU RAŽOTĀJS, 38

R

RADOŠĀ DARBĪBA, 53
REPLIKĀCIJA, 42

REPRODUCĒŠANA, 43
RĪCĪBAS KODEKSS, 15
RISKU PĀRVALDĪBA, 45

S

SADARBĪBA, 16
SAGROZĪŠANA, 30
SALAMI GRIEŠANA, 48
SALAMI PUBLIKĀCIJA, 48
SALAMI ZINĀTNE, 48
SAVĀRSTĪJUMS, 38
SAVSTARPĒJĀ ATBALSTA AUTORĪBA, 35
SAVSTARPĒJĀS APBRĪNAS AUTORĪBA, 35
SEGMENTĒTA PUBLIKĀCIJA, 48
SEKUNDĀRAIS AVOTS, 46
ŠĶELTĀ PUBLIKĀCIJA, 48
SKEPTICISMS [PĒTNIECĪBĀ], 46
SLAISTS, 47
SLEPENA NORUNA, 16
SLEPENA VIENOŠANĀS, 16
SLĒPTA DUBLĒTA PUBLIKĀCIJA, 18, 42, 47
SPĒKĀ NEESOŠS AVOTS, 30
ŠPIKERIS, 19
STANDARTS, 48
STRUKTŪRPLAĢIĀTISMS, 13

T

TAISNĪGUMS, 24
TAISNĪGUMS [PĒTNIECĪBA], 29
TEKSTA ATKĀRTOTA PĀRSTRĀDE, 11, 18, 35, 42, 47
TEKSTA PAPLAŠINĀTĀJI, 34
TEKSTA SALĪDZINĀŠANAS PROGRAMMATŪRA, 49
TEKSTVEIDNES PLAĢIĀTISMS, 13
TIKUMI, 52
TIKUMĪBA, 34
TRAUKSMES CELŠANA, 43, 53
TRĪSPUSĒJI AKLĀ ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA, 49
TULKOŠANAS PLAĢIĀTISMS, 49

U

UNIVERSITĀTES LOCEKLIS, 9
UNIVERSITĀTES MĀCĪBSPĒKS, 9
UZPIRKŠANA, 13
UZTICAMĪBA, 50
UZTICĪBĀ SAKŅOTA ATBILDĪBA, 24

V

VAIRĀKKĀRTĒJA IESNIEGŠANA, 35
VEIDNES PLAĢIĀTISMS, 13
VĒRTĪBAS, 52
VIENLAICĪGA IESNIEGŠANA, 47
VIENLAICĪGA RADĪŠANA, 21
VIENPUSĒJI AKLĀ ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA, 47
VEISAUTORĪBA, 26
VILTOJUMS, 24

VILTUS AKREDITĀCIJAS DATI, 30
VISPĀRĪGĀS ZINĀŠANAS, 16

Z

ZEMSVĪTRAS PIEZĪME, 14
ZINĀŠANAS, 32
ZINĀTNES NORMAS, 36
ZINĀTNIĒKS, 46
ZINĀTNISKĀ BRĪVĪBA, 46

ZINĀTNISKĀ DARBĪBA, 46
ZINĀTNISKĀ ĒTIKA, 43
ZINĀTNISKĀ KRĀPŠANA, 44
ZINĀTNISKĀ RECENZĒŠANA, 39
ZINĀTNISKAIS DARBS, 46
ZINĀTNISKAIS GODĪGUMS, 44
ZIŅOŠANA PAR BEZATBILDĪGU PĒTNIECĪBAS
PRAKSI, 43
ZIŅOŠANA PAR PĀRKĀPUMU, 43, 53